

DECYZJA KOMISJI (UE) 2015/1470**z dnia 30 marca 2015 r.****w sprawie pomocy państwa SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN) wdrożonej przez Rumunię –
Orzeczenie arbitrażowe w sprawie Micuła przeciwko Rumunii z dnia 11 grudnia 2013 r.***(notyfikowana jako dokument nr C(2015) 2112)***(Jedynie tekst w języku rumuńskim jest autentyczny)****(Tekst mający znaczenie dla EOG)**

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy ⁽¹⁾,

uwzględniając Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym, w szczególności jego art. 62 ust. 1 lit. a),

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag ⁽²⁾ zgodnie z przywołanymi artykułami i uwzględniając otrzymane odpowiedzi,

a także mając na uwadze, co następuje:

1. PROCEDURA

- (1) W orzeczeniu arbitrażowym z dnia 11 grudnia 2013 r. („orzeczenie”) trybunał arbitrażowy („trybunał”) utworzony pod auspicjami Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych („ICSID”) w sprawie Micuła a.o. przeciwko Rumunii ⁽³⁾ przyznał odszkodowanie na rzecz pięciu powodów (bracia Viorel i Ioan Micułowie oraz spółki S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. i S.C. Multipack, wszystkie należące do braci Micułów; łącznie zwani „powodami”) należne od Rumunii w wysokości 376 433 229 RON (około 82 mln EUR ⁽⁴⁾) z tytułu niezapewnienia przez Rumunię sprawiedliwego i równego traktowania inwestycji powodów, co stanowi naruszenie przez Rumunię art. 2 ust. 3 umowy między rządem Królestwa Szwecji a rządem Rumunii dotyczącej promowania i wzajemnej ochrony inwestycji (dwustronna umowa inwestycyjna) ⁽⁵⁾. Ponadto trybunał zdecydował, że od tej sumy należy naliczyć odsetki do momentu całkowitego wykonania orzeczenia przez Rumunię. W związku z tym do dnia 11 grudnia 2013 r. całkowita kwota należna od Rumunii na rzecz powodów wyniosła 791 882 452 RON (ok. 178 mln EUR ⁽⁶⁾).
- (2) W piśmie z dnia 31 stycznia 2014 r. służby Komisji poinformowały władze Rumunii, że wszystkie przypadki wykonania lub egzekucji orzeczenia będą stanowiły nową pomoc i konieczne będzie zgłoszenie ich Komisji.
- (3) W dniu 20 lutego 2014 r. władze Rumunii poinformowały służby Komisji o częściowym wykonaniu orzeczenia przez odliczenie części odszkodowania przyznanego przez trybunał na rzecz powodów od podatków należnych ze strony jednego z powodów, tj. S.C. European Food S.A., na rzecz władz Rumunii. Odliczone zobowiązania podatkowe wynosiły 337 492 864 RON (około 76 mln EUR ⁽⁷⁾). Rumunia zwróciła się do służb Komisji z wnioskiem o dalsze wyjaśnienia dotyczące możliwości spłaty pozostałej kwoty należności na rzecz osoby fizycznej (braci Viorela i Ioana Micułów lub jakiegokolwiek innej osoby fizycznej, na którą można przenieść roszczenie).
- (4) W dniu 12 marca 2014 r. służby Komisji wezwały Rumunię do udzielenia dalszych informacji dotyczących dalszego wykonania lub egzekucji orzeczenia, które władze Rumunii przekazały pismem z dnia 26 marca 2014 r.

⁽¹⁾ Ze skutkiem od dnia 1 grudnia 2009 r. art. 87 i 88 Traktatu WE stały się odpowiednio art. 107 i 108 Traktatu. Treść tych dwóch artykułów jest zasadniczo identyczna. Do celów niniejszej decyzji odniesienia do art. 107 i 108 Traktatu należy rozumieć, w stosownych przypadkach, jako odniesienia odpowiednio do art. 87 i 88 Traktatu WE. W Traktacie wprowadzono również pewne zmiany terminologiczne, takie jak zmiana terminu „Wspólnota” na „Unia” oraz „wspólny rynek” na „rynek wewnętrzny”. W niniejszej decyzji będzie stosowana terminologia Traktatu.

⁽²⁾ Dz.U. C 393 z 7.11.2014, s. 27.

⁽³⁾ Sprawa ICSID nr ARB/05/20, Ioan Micuła, Viorel Micuła, SC European Food SA, SC Starmill SRI, SC Multipack SRL przeciwko Rumunii, ostateczne orzeczenie z dnia 11 grudnia 2013 r.

⁽⁴⁾ Referencyjny kurs wymiany opublikowany przez Europejski Bank Centralny dnia 11 grudnia 2013 r.: 1 EUR = 4,45 RON.

⁽⁵⁾ Dwustronna umowa inwestycyjna weszła w życie dnia 1 kwietnia 2003 r.

⁽⁶⁾ Zob. przypis 4.

⁽⁷⁾ Referencyjny kurs wymiany opublikowany przez Europejski Bank Centralny dnia 15 stycznia 2014 r.: 1 EUR = 4,52 RON.

- (5) W dniu 1 kwietnia 2014 r. służby Komisji zwróciły uwagę władz Rumunii na możliwość wydania nakazu zawieszenia w celu zapewnienia, aby nie wypłacano pomocy państwa, która jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym, i oczekiwały na uwagi Rumunii w tej kwestii. W piśmie z dnia 7 kwietnia 2014 r. Rumunia oświadczyła, że nie zamierza przedstawiać uwag dotyczących możliwości wydania przez Komisję nakazu zawieszenia.
- (6) W piśmie z dnia 26 maja 2014 r. Komisja poinformowała Rumunię o swojej decyzji dotyczącej wydania nakazu zawieszenia („nakaz zawieszenia”) zgodnie z art. 11 ust. 1 rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ⁽⁸⁾, zobowiązując Rumunię do zawieszenia wszelkich działań, które mogą prowadzić do wykonania lub egzekucji niespłaconej części orzeczenia, jako że stanowiłoby to wypłatę niezgodnej z prawem pomocy państwa, do czasu podjęcia przez Komisję ostatecznej decyzji w sprawie zgodności pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym.
- (7) Pismem z dnia 1 października 2014 r. Komisja poinformowała Rumunię o swojej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 108 ust. 2 Traktatu („decyzja o wszczęciu postępowania”) w odniesieniu do częściowego wykonania przez Rumunię orzeczenia, które zostało wydane na początku 2014 r. ⁽⁹⁾, a także w odniesieniu do każdego dalszego wykonania lub egzekucji orzeczenia.
- (8) Decyzja Komisji o wszczęciu postępowania została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽¹⁰⁾ dnia 7 listopada 2014 r. W przedmiotowej decyzji Komisja wezwała zainteresowane strony do zgłaszania uwag.
- (9) Dnia 26 listopada 2014 r. Rumunia przedstawiła swoje uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania. Powodowie, po odrzuceniu przez Komisję ich wniosku o dłuższy termin zgłaszania uwag, w dniu 8 grudnia 2014 r. zgłosili swoje uwagi jako zainteresowana strona. Uwagi powodów przekazano Rumunii, aby mogła się do nich odnieść; w dniu 27 stycznia 2015 r. otrzymano spostrzeżenia Rumunii dotyczące uwag powodów.
- (10) Powodowie wnioskowali również o udzielenie dostępu do wszelkiej pisemnej korespondencji między Komisją a Rumunią zawartej w aktach sprawy. Dnia 19 grudnia 2014 r. wniosek odrzucono, a dnia 2 marca 2015 r. potwierdzono jego odrzucenie.
- (11) W pismach z dnia 9 i 11 marca 2015 r. władze Rumunii poinformowały Komisję, że w okresie od dnia 5 lutego do dnia 25 lutego 2015 r. wykonawca wyznaczony przez sąd przejął dodatkową kwotę 9 197 482 RON od Ministerstwa Finansów oraz że Ministerstwo Finansów dobrowolnie wpłaciło pozostałą kwotę (tj. 466 760 066 RON) ⁽¹¹⁾ na zablokowany rachunek otworzony w imieniu pięciu powodów.

2. KONTEKST

Przepisy dotyczące pomocy państwa obowiązujące w Rumunii przed jej przystąpieniem do Unii

- (12) Układ europejski („układ”) między Wspólnotą Europejską („Wspólnota”) a jej państwami członkowskimi, z jednej strony, i Rumunią, z drugiej strony, wszedł w życie w dniu 1 lutego 1995 r. ⁽¹²⁾. Celem układu było przygotowanie Rumunii do przystąpienia do Unii. W art. 64 ust. 1 ppkt (iii) układu uznano, że każda pomoc państwa, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z prawidłowym funkcjonowaniem samego układu w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Unią a Rumunią. Zgodnie z art. 64 ust. 2 układu wszelkie praktyki sprzeczne z tym artykułem należy oceniać „na podstawie kryteriów wynikających ze stosowania przepisów art. 85, 86 i 92 Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Gospodarczą” (obecnie art. 101, 102 i 107 Traktatu). To dynamiczne odniesienie do „kryteriów wynikających ze stosowania przepisów” dotyczy wszystkich przepisów unijnych w zakresie pomocy państwa, w tym przepisów regulujących przydzielanie regionalnej pomocy państwa ⁽¹³⁾. Oprócz istotnego obowiązku zgodności z przepisami Unii dotyczącymi pomocy państwa art. 69 i 71 układu

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1).

⁽⁹⁾ Zob. motyw 3.

⁽¹⁰⁾ Zob. przypis 2.

⁽¹¹⁾ Ponadto kwotę 6 028 608 RON przeniesiono na zablokowany rachunek jako zwrot kosztów wykonania.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 357 z 31.12.1994, s. 2.

⁽¹³⁾ Zob. również art. 2 przepisów wykonawczych do decyzji rady stowarzyszenia UE–Rumunia nr 4/2000 z dnia 10 kwietnia 2001 r. w sprawie przyjęcia na mocy art. 64 ust. 3 przepisów wykonawczych w celu stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa, o których mowa w art. 64 ust. 1 ppkt (iii) i ust. 2 układu europejskiego ustanawiającego stowarzyszenie między Wspólnotami Europejskimi i ich państwami członkowskimi, z jednej strony, a Rumunią, z drugiej strony, oraz w art. 9 ust. 1 ppkt (iii) i ust. 2 Protokołu 2 w sprawie wyrobów Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali (EWWiS) do tego układu, (Dz.U. L 138 z 22.5.2001, s. 16).

zobowiązuje Rumunię do ujednoczenia jej przepisów krajowych ze wspólnotowym dorobkiem prawnym, z wyraźnym uwzględnieniem prawa konkurencji Unii, a tym samym przepisów Unii dotyczących pomocy państwa, które stanowią jego część. W związku z powyższym układ zobowiązał Rumunię i Rumunia zobowiązała się do zachowania zgodności ze zbiorem przepisów Unii dotyczących pomocy państwa. Ponadto układ był częścią krajowego porządku prawnego po jego ratyfikacji zgodnie z ustawą 20/1993 przez krajowy parlament i został opublikowany w krajowym dzienniku urzędowym dnia 12 kwietnia 1993 r. ⁽¹⁴⁾.

- (13) W celu spełnienia obowiązku dotyczącego ujednoczenia w ramach układu Rumunia w 1999 r. wydała ustawę nr 143/1999 w sprawie pomocy państwa („ustawa w sprawie pomocy państwa”), która weszła w życie dnia 1 stycznia 2000 r. Ustawa ta zawierała taką samą definicję pomocy państwa, jaka została zawarta w art. 64 układu i obowiązuje w ramach przepisów Unii. Na mocy tej ustawy powołano również rumuńską radę ds. konkurencji ⁽¹⁵⁾ i rumuński urząd ds. konkurencji ⁽¹⁶⁾ jako krajowe organy nadzoru dotyczące pomocy państwa odpowiedzialne za ocenę zgodności pomocy państwa przyznawanej przez Rumunię przedsiębiorstwom ⁽¹⁷⁾, a także ustanowiono procedurę określającą sposób zgłoszenia i zatwierdzenia pomocy państwa wzorowaną na art. 108 Traktatu.

Program zachęt inwestycyjnych

- (14) W dniu 2 października 1998 r. Rumunia wdrożyła nadzwyczajne zarządzenie rządu nr 24/1998 („EGO nr 24/1998”), przyznając niektórym inwestorom w regionach znajdujących się w niekorzystnym położeniu szereg środków zachęty, między innymi:

— art. 6 ust. 1 lit. a): zwolnienie z należności celnych i podatku od wartości dodanej od maszyn, narzędzi, instalacji, sprzętu, środków transportu, innych towarów podlegających amortyzacji, przywożonych lub produkowanych w kraju w celu dokonywania inwestycji w tym regionie („instrument maszynowy”),

— art. 6 ust. 1 lit. b): zwrot należności celnych nałożonych na surowce, części zamiennych lub elementy niezbędnych do osiągnięcia celów produkcyjnych inwestora w danym regionie („instrument surowcowy”),

— art. 6 ust. 1 lit. c): zwolnienie z podatku dochodowego w okresie, w którym odpowiedni obszar uznawany jest za region znajdujący się w niekorzystnym położeniu („instrument dotyczący podatku dochodowego”).

- (15) Rząd rumuński określił, które regiony należy uznać za regiony znajdujące się w niekorzystnym położeniu i na jak długo, przy czym maksymalnie może być to 10 lat. W decyzji z dnia 25 marca 1999 r. obowiązującej od dnia 1 kwietnia 1999 r. rząd ogłosił region górniczy Ștei-Nucet w okręgu Bihor regionem znajdującym się w niekorzystnym położeniu na okres 10 lat.

- (16) Dnia 15 maja 2000 r. rumuńska rada ds. konkurencji przyjęła decyzję nr 244/2000, w której stwierdzono, że szereg środków zachęty oferowanych w ramach EGO nr 24/1998 powodowało zakłócenie konkurencji. W decyzji stwierdzono, że „[z]wolnienie z należności celnych od surowców uznaje się za pomoc państwa dla celów operacyjnych (...) prowadzącą do zakłócenia konkurencji” oraz zdecydowano, że „znosi się zwrot należności celnych od surowców, części zamiennych lub elementów niezbędnych do celów własnej produkcji w obszarze (...)”. Decyzję tę przyjęto wskutek powiadomienia rady ds. konkurencji przez krajową agencję ds. rozwoju regionalnego (podmiot udzielający pomocy w ramach EGO nr 24/1998), zgodnie z ustawą nr 143/1999, o przewidywanych zmianach w EGO nr 24 zawartych w projekcie nadzwyczajnego zarządzenia rządu nr 75/2000 („EGO nr 75/2000”). Obok innych zgłoszonych zmian rumuński prawodawca przewidział zastąpienie zwrotu należności celnych na mocy art. 6 ust. 1 lit. b) EGO nr 24/1998 (instrument surowcowy) zwolnieniem z należności celnych od przywożonych surowców, części zamiennych lub elementów niezbędnych do celów produkcji własnej. W decyzji nr 244/2000 rada ds. konkurencji udzieliła warunkowego pozwolenia na opracowanie EGO nr 75/2000, z zastrzeżeniem spełnienia warunków: (i) instrumenty, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. b) EGO nr 24/1998, należy uchylić, a przewidywaną zmianę mającą na celu zastąpienie zwrotu należności celnych zwolnieniem z należności celnych należy wycofać; oraz (ii) przewidziane zmiany w art. 6 ust. 1 lit. c) EGO nr 24/1998 (instrument dotyczący podatku dochodowego) zostaną ograniczone jedynie do reinwestowanego zysku.

⁽¹⁴⁾ Monitorul Oficial, część pierwsza, nr 73 z dnia 12 kwietnia 1993 r.

⁽¹⁵⁾ Rada ds. konkurencji była i jest autonomicznym organem administracyjnym w dziedzinie prawa konkurencji i przepisów dotyczących pomocy państwa, posiadającym uprawnienia regulacyjne i dochodzeniowe, podobnie jak Komisja Europejska, w dziedzinie prawa konkurencji i przepisów dotyczących pomocy państwa.

⁽¹⁶⁾ Urząd ds. konkurencji był wyspecjalizowanym organem podległym rządowi. Główne obowiązki urzędu obejmowały: (i) prowadzenie dochodzeń i badań dotyczących skutecznego egzekwowania przepisów prawnych i wykonywania decyzji rady ds. konkurencji; (ii) nadzór nad ustalaniem cen przez podmioty publiczne i przedsiębiorstwa publiczne; oraz (iii) zapewnienie przejrzystości pomocy państwa oraz monitorowanie i składanie sprawozdań dotyczących wydatków na pomoc państwa.

⁽¹⁷⁾ W art. 1 przepisów wykonawczych do decyzji nr 4/2000 rada stowarzyszenia Rumunia–UE wyznaczyła radę ds. konkurencji i urząd ds. konkurencji jako rumuńskie podmioty odpowiedzialne za badanie i ocenę zgodności pomocy państwa z układem europejskim z 1995 r.

- (17) EGO nr 75/2000 weszło w życie w dniu 1 lipca 2000 r. Przyjęte EGO nr 75/2000 nie spełniało jednak warunków rady ds. konkurencji dotyczących uchylenia instrumentu surowcowego i wycofania przewidzianych w nim zmian. Zamiast tego wprowadzono zmiany do art. 6 ust. 1 lit. b) EGO nr 24/1998, zastępując refundację należności celnych w ramach instrumentu surowcowego zwolnieniem z należności celnych nałożonych na przywożone surowce, bezpośrednio naruszając decyzję nr 244/2000.
- (18) Rada ds. konkurencji zakwestionowała niewykonanie decyzji przed sądem apelacyjnym w Bukareszcie, który odrzucił jednak wniosek z dnia 26 stycznia 2001 r. jako niedopuszczalny⁽¹⁸⁾. Niedopuszczalność opierała się na fakcie, że EGO nr 75/2000 uważano za środek legislacyjny, a nie za środek administracyjny, i wobec tego rada ds. konkurencji nie może kwestionować jego zgodności z prawem na podstawie ustawy nr 143/1999, oraz na fakcie, że wszelkie niezgodności między przepisami prawnymi musi rozwiązywać rząd i parlament bez interwencji sądów. Najwyższy Sąd Kasacyjny i Sprawiedliwości Rumunii odrzucił odwołanie rady ds. konkurencji od decyzji sądu apelacyjnego z dnia 19 lutego 2002 r. jako niedopuszczalne z tych samych powodów⁽¹⁹⁾.
- (19) W lutym 2000 r. Rumunia rozpoczęła rozmowy o przystąpieniu do Unii. Polityka konkurencji, w tym zgodność z unijnymi zasadami pomocy państwa, stanowiła element tych negocjacji. W kontekście przedmiotowych negocjacji we wspólnym stanowisku Unii Europejskiej z dnia 21 listopada 2001 r. zauważono, że „istnieje szereg obowiązujących i nowych programów pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym, których nie dostosowano do wspólnotowego dorobku prawnego”, obejmujących „instrumenty zapewnione w ramach [EGO nr 24/1998 i EGO nr 75/2000]”⁽²⁰⁾.
- (20) W dniu 31 sierpnia 2004 r. Rumunia anulowała wszystkie środki zachęty zapewnione w ramach EGO nr 24/1998, zmienione EGO nr 75/2000, z wyjątkiem instrumentu dotyczącego podatku dochodowego. Cofnięcie środków zachęty wprowadzonych zarządzeniem EGO nr 24/1998 weszło w życie w dniu 22 lutego 2005 r. W sprawozdaniu towarzyszącym aktowi uchylającemu EGO nr 24/1998, zmienionemu przez EGO nr 75/2000, wyjaśniono: „Aby spełnić kryteria określone przepisami wspólnotowymi dotyczącymi pomocy państwa, a także aby zakończyć negocjacje nad rozdziałem nr 6 – Polityka konkurencji, niezbędne jest wyeliminowanie wszystkich form pomocy państwa w przepisach krajowych, która jest niezgodna ze wspólnotowym dorobkiem prawnym w danym obszarze, oraz proponuje się w tym względzie uchylenie przepisów art. 6 ust. 1 lit. b), d) i e) nadzwyczajnego zarządzenia rządu nr 24/1998 w sprawie obszarów o niekorzystnych warunkach gospodarowania [...]”⁽²¹⁾.

Inwestycje powodów i procedury arbitrażowe ICSID

- (21) Powodowie dokonali określonych inwestycji w regionie Ștei-Nucet w okręgu Bihor w Rumunii w pierwszej dekadzie 2000 r. W dniu 1 czerwca 2000 r. spółka S.C. European Food S.A. otrzymała świadectwo stałego inwestora, natomiast S.C. Starmill S.R.L. i S.C. Multipack otrzymały świadectwo stałego inwestora („PIC”) w dniu 17 maja 2002 r., i tym samym kwalifikowały się do korzystania z programu ustanowionego w ramach EGO nr 24/1998, zmienionego rozporządzeniem EGO nr 75/2000, w odniesieniu do inwestycji dokonanych przez te spółki, licząc od wspomnianych dat w regionie Ștei-Nucet w okręgu Bihor w Rumunii.
- (22) W 2003 r. Rumunia i Szwecja zawarły dwustronną umowę inwestycyjną gwarantującą inwestorom każdego z tych państw (w tym w odniesieniu do inwestycji rozpoczętych przed wejściem w życie dwustronnej umowy inwestycyjnej⁽²²⁾) określone zabezpieczenia w przypadku inwestowania w drugim państwie. Dwustronna umowa inwestycyjna gwarantowała między innymi sprawiedliwe i równe traktowanie objętych zabezpieczeniami inwestycji w państwie przyjmującym, co według interpretacji obejmowało również ochronę uzasadnionych oczekiwań. Umożliwiała również inwestorom wszczęcie postępowania przed międzynarodowym trybunałem arbitrażowym, w przypadku gdy uważali, że ich prawa określone w ramach dwustronnej umowy inwestycyjnej zostały naruszone przez państwo przyjmujące. Ponieważ bracia Miculowie posiadają obywatelstwo szwedzkie, twierdzili oni, że ich inwestycje w Rumunii były objęte dwustronną umową inwestycyjną.
- (23) W dniu 28 lipca 2005 r. w odpowiedzi na cofnięcie zachęt inwestycyjnych na mocy EGO nr 24/1998 powodowie wystąpili z wnioskiem o powołanie trybunału arbitrażowego zgodnie z postanowieniami dwustronnej umowy inwestycyjnej w zakresie rozstrzygania sporów. W decyzji z dnia 24 września 2008 r. trybunał stwierdził, że roszczenia powodów były dopuszczalne. Powodowie początkowo wnioskowali o przywrócenie zachęt inwestycyjnych w ramach EGO nr 24/1998, które uchylono z dniem 22 lutego 2005 r. W 2009 r. w trakcie postępowania powodowie częściowo wycofali swoją skargę, natomiast wystąpili z wnioskiem o odszkodowanie za

⁽¹⁸⁾ Orzeczenie cywilne nr 26; zob. orzeczenie, pkt 219.

⁽¹⁹⁾ Zob. orzeczenie, pkt 224.

⁽²⁰⁾ Wspólne stanowisko Unii Europejskiej z dnia 21 listopada 2001 r., CONF-RO 43/01, s. 4. W trakcie procesu przystąpienia państwa ubiegającego się o członkostwo Komisja regularnie proponuje, a Rada przyjmuje tak zwane wspólne stanowiska, w ramach których ocenia się postęp państwa ubiegającego się o członkostwo w dążeniu do spełnienia kryteriów przystąpienia.

⁽²¹⁾ Sprawozdanie uzasadniające, towarzyszące EGO nr 94/2004 z dnia 26 sierpnia 2004 r., s. 12–13.

⁽²²⁾ Artykuł 9 ust. 1 dwustronnej umowy inwestycyjnej.

szkody wynikające z cofnięcia środków zachęty w ramach EGO nr 24/1998. Powodowie utrzymywali, że uchylając środki zachęty, Rumunia naruszyła ich uzasadnione oczekiwania, że środki zachęty będą zasadniczo dostępne do dnia 1 kwietnia 2009 r. Zdaniem powodów Rumunia naruszyła w ten sposób swoje zobowiązanie do należytego i sprawiedliwego i równego traktowania jako szwedzkich inwestorów na mocy art. 2 ust. 3 dwustronnej umowy inwestycyjnej.

- (24) W trakcie procedury arbitrażowej Komisja interweniowała jako *amicus curiae*. W swojej interwencji z dnia 20 lipca 2009 r. Komisja wyjaśniła, że środki zachęty w ramach EGO nr 24/1998 były: „[N]ie zgodne z przepisami wspólnotowymi dotyczącymi pomocy regionalnej. W szczególności środki zachęty nie spełniały wymogów prawa wspólnotowego w zakresie kosztów kwalifikowalnych i intensywności pomocy. Ponadto instrumenty stanowiły pomoc operacyjną, co jest zabronione przez przepisy dotyczące pomocy regionalnej”.
- (25) Komisja zauważyła również, że „[w]szelkie orzeczenia przywracające przywileje zniesione przez Rumunię lub rekompensujące powodom stratę ich przywilejów będą prowadziły do przyznania nowej pomocy, co nie będzie zgodne z Traktatem WE”. Komisja poinformowała również trybunał, że „wykonanie [każdego orzeczenia zobowiązującego Rumunię do ponownego stworzenia systemów zachęt, które podczas negocjacji w sprawie przystąpienia uznano za niezgodne z rynkiem wewnętrznym,] nie może zatem mieć miejsca, jeżeli jest sprzeczne z zasadami polityki UE w zakresie pomocy państwa”.
- (26) W orzeczeniu z dnia 11 grudnia 2013 r. trybunał uznał, że wycofując środki zachęty w ramach EGO nr 24/1998, Rumunia „naruszyła uzasadnione oczekiwania powodów w odniesieniu do dostępności środków zachęty w ramach EGO nr 24/1998” do dnia 1 kwietnia 2009 r. ⁽²³⁾ Trybunał stwierdził następnie, że z wyjątkiem utrzymania zobowiązań inwestorów w ramach EGO nr 24/1998 po cofnięciu odpowiednich środków zachęty „uchylenie środków zachęty przez Rumunię stanowiło rozsądne działanie w dążeniu do racjonalnej polityki” ⁽²⁴⁾. Trybunał stwierdził jednak, że ⁽²⁵⁾: „[W]niosek ten nie podważa stwierdzenia trybunału, że [...] Rumunia zawiodła uzasadnione oczekiwania powodów w stosunku do ciągłej dostępności środków zachęty do dnia 1 kwietnia 2009 r. W rezultacie działania Rumunii, chociaż w większości przypadków odpowiednio i ściśle dostosowane do potrzeb w dążeniu do racjonalnej polityki, były niesprawiedliwe lub nierówne w stosunku do powodów”.

Trybunał zakończył swoją analizę stwierdzając, że ⁽²⁶⁾: „[U]chylając środki zachęty w ramach EGO nr 24/1998 przed dniem 1 kwietnia 2009 r., Rumunia nie działała w sposób nierozsądny ani w złej wierze (z wyjątkiem tego, że [Rumunia] działała w sposób nierozsądny, podtrzymując zobowiązania inwestorów po odstąpieniu od środków zachęty). Trybunał stwierdził jednak większością głosów, że Rumunia naruszyła uzasadnione oczekiwania powodów dotyczące dostępności środków zachęty zasadniczo w tej samej postaci, do dnia 1 kwietnia 2009 r. Rumunia również nie działała przejrzysto, nie informując powodów w odpowiednim terminie o tym, że program zostanie zakończony przed określonym przez Rumunię dniem wygaśnięcia. W rezultacie trybunał stwierdza, że Rumunia nie »zapewniła uczciwego i równorzędnego traktowania inwestycji« powodów w rozumieniu art. 2 ust. 3 dwustronnej umowy inwestycyjnej”.

- (27) Trybunał ponadto zdecydował, że Rumunia musi zapłacić odszkodowanie na rzecz powodów ⁽²⁷⁾. W sumie trybunał przyznał powodom odszkodowanie w wysokości 376 433 229 RON, powiększone o odsetki. Odszkodowanie pokrywane jest w następujący sposób: trybunał uznał, że Rumunia musi zapłacić powodom 85,1 mln RON ⁽²⁸⁾ z tytułu odszkodowania za wzrost kosztów cukru (za którego przywóz powodowie musieli zapłacić należności celne po wycofaniu instrumentu surowcowego), 17,5 mln RON ⁽²⁹⁾ z tytułu odszkodowania za wzrost kosztów surowców innych niż cukier i PET ⁽³⁰⁾, 18,1 mln RON ⁽³¹⁾ z tytułu odszkodowania za utratę zdolności do magazynowania cukru po niższych cenach oraz 255,7 mln RON ⁽³²⁾ z tytułu odszkodowania za utracony zysk wynikający ze

⁽²³⁾ Orzeczenie, pkt 725.

⁽²⁴⁾ Orzeczenie, pkt 827.

⁽²⁵⁾ Zob. przypis 24.

⁽²⁶⁾ Orzeczenie, pkt 872.

⁽²⁷⁾ Orzeczenie, pkt 875 i następne.

⁽²⁸⁾ Kwota ta jest obliczona w odniesieniu do przywozów mających miejsce w okresie od dnia 22 lutego 2005 r. do dnia 31 marca 2009 r.

⁽²⁹⁾ Zob. przypis 28.

⁽³⁰⁾ Powodowie zwrócili się o odszkodowanie z tytułu wzrostu kosztów PET. Trybunał odrzucił jednak te wnioski z uwagi na fakt, że powodowie w rzeczywistości nigdy nie korzystali z instrumentu surowcowego w odniesieniu do przywozów PET.

⁽³¹⁾ Kwota ta została obliczona na podstawie należności celnych nałożonych na przywożony cukier, których można było uniknąć, gdyby powód miał możliwość magazynowania cukru przed planowanym wygaśnięciem EGO (tj. przed dniem 1 kwietnia 2009 r.). Wartość odniesienia opiera się na magazynowaniu w latach 2004/2005.

⁽³²⁾ Utracone zyski oblicza się za lata 2004–2008 z tytułu utraty udziałów w rynku napojów bezalkoholowych i innych produktów niezawierających cukru. Według powodów po cofnięciu środków zachęty w ramach EGO koszty wzrosły, powodując wzrost cen, tym samym prowadząc do zmniejszenia udziału w rynku.

spadku sprzedaży wyrobów gotowych. Ponadto trybunał nakazał Rumunii wypłatę odsetek (ROBOR plus 5 %) naliczanych od dnia 1 marca 2007 r. w odniesieniu do wzrostu kosztów cukru i innych surowców, od dnia 1 listopada 2009 r. w odniesieniu do utraty zdolności do magazynowania cukru oraz od dnia 1 maja 2008 r. w odniesieniu do utraconych zysków. W dniu wydania orzeczenia kwota kapitału i odsetek należna powodom wynosiła 791 882 452 RON zgodnie z tabelą.

Odszkodowania i odsetki przyznane powodom na mocy orzeczenia

Przyznane odszkodowania	Kwota (w RON)	Odsetki naliczane od dnia
Wzrost kosztu cukru	85 100 000	1 marca 2007 r.
Wzrost kosztu surowców innych niż cukier lub PET	17 500 000	1 marca 2007 r.
Utracona szansa na magazynowanie cukru	18 133 229	1 listopada 2009 r.
Utracone zyski z tytułu sprzedaży wyrobów gotowych	255 700 000	1 maja 2008 r.
OGÓŁEM	376 433 229 RON	Ogółem, w tym odsetki z dnia 11 grudnia 2013 r.: 791 882 452 RON

Postępowanie ICSID dotyczące unieważnienia

- (28) W dniu 18 kwietnia 2014 r. Rumunia złożyła przed doraźnym komitetem wniosek o unieważnienie orzeczenia na podstawie art. 52 Konwencji w sprawie rozstrzygania sporów inwestycyjnych między państwami a obywatelami innych państw z dnia 18 marca 1965 r. („konwencja ICSID”). Z uwagi na przepisy proceduralne mające zastosowanie do tych postępowań Rumunia nie przedstawiła swojego wniosku Komisji. Stało się jednak oczywiste, że Rumunia w swoim wniosku zwróciła się do doraźnego komitetu o nakaz zawieszenia wykonania orzeczenia, dopóki komitet nie orzeknie w kwestii wniosku o stwierdzenie nieważności. W piśmie z dnia 18 sierpnia 2014 r. Rumunia poinformowała Komisję, że postanowieniem komitetu doraźnego z dnia 7 sierpnia 2014 r. wykonanie orzeczenia zostało zawieszona, pod warunkiem że Rumunia w ciągu miesiąca złoży następujące zapewnienia: „Rumunia zobowiązuje się bezwarunkowo (także z wyłączeniem warunków związanych z prawem lub decyzjami [UE]) do pełnej spłaty zobowiązań pieniężnych zgodnie z orzeczeniem w sprawie ICSID nr ARB/05/20 należnych powodom w zakresie, w jakim orzeczenie nie zostało unieważnione po ogłoszeniu decyzji w sprawie unieważnienia”.
- (29) Na wniosek Rumunii Komisja wyjaśniła, że Rumunia nie może bezwarunkowo zobowiązać się do spłaty odszkodowania przyznanego powodom na mocy orzeczenia, nawet jeżeli wiązało się to z naruszeniem zobowiązań wynikających z prawa Unii i bez względu na decyzję Komisji. Zgodnie z powyższym Rumunia odpowiedziała doraźnemu komitetowi, który uchylił zawieszenie wykonania orzeczenia w dniu 7 września 2014 r.
- (30) W dniu 15 października 2014 r. Komisja przedstawiła doraźnemu komitetowi wniosek o dopuszczenie do udziału w sprawie jako strona niebiorąca udziału w postępowaniu dotyczącym unieważnienia. Doraźny komitet w dniu 4 grudnia 2014 r. zezwolił na dopuszczenie do udziału w sprawie, a Komisja w dniu 9 stycznia 2015 r. złożyła raport *amicus curiae* w ramach tego postępowania.

Skargi powodów dotyczące uznania i wykonania orzeczenia w sądach Rumunii i Stanów Zjednoczonych

- (31) Władze Rumunii poinformowały następnie służby Komisji o postępowaniu krajowym wszczętym przez powodów w celu wykonania orzeczenia. W lutym 2014 r. Viorel Micula wszczął najpierw postępowanie sądowe w celu uznania orzeczenia na podstawie nowego kodeksu postępowania cywilnego (art. 1124–1132) ⁽³³⁾. W dniu 7 maja 2014 r. Komisja włączyła się w to postępowanie zgodnie z art. 23a ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 659/1999. W dniu 28 maja 2014 r. Viorel Micula wycofał swoją skargę i w związku z tym nie zapadł żaden wyrok. W dniu 18 marca 2014 r. pozostali czterej powodowie (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack i Ioan Micula) wszczęli oddzielnie postępowanie sądowe w Rumunii w celu wykonania orzeczenia zgodnie z art. 54 konwencji ICSID, żądając zapłaty 80 % pozostającej kwoty należności (tj. 301 146 583 RON) i odpowiadających jej odsetek.

⁽³³⁾ Sprawa nr 3456/3/2014, trybunał w Bukareszcie.

- (32) W dniu 24 marca 2014 r. trybunał w Bukareszcie zezwolił na wykonanie orzeczenia zgodnie z wnioskiem czterech powodów, uznając, że na podstawie art. 54 konwencji ICSID ratyfikowanej przez Rumunię i będącej częścią krajowego porządku prawnego, orzeczenie stanowi bezpośredni akt wykonawczy i należy je traktować jako ostateczny wyrok krajowy bez potrzeby wszczynania tym samym procedury uznania orzeczenia na podstawie nowego rumuńskiego kodeksu postępowania cywilnego (art. 1123–1132) ⁽³⁴⁾. W dniu 30 marca 2014 r. wykonawca wszczął postępowanie egzekucyjne, wyznaczając rumuńskiemu Ministerstwu Finansów termin sześciu miesięcy na zapłatę 80 % kwoty przyznanej w ramach orzeczenia, powiększonej o odsetki i inne koszty na rzecz czterech powodów.
- (33) Rumunia zakwestionowała wykonanie orzeczenia przed trybunałem w Bukareszcie i zwróciła się o zastosowanie środków tymczasowych, tj. okresowe zawieszenie wykonania do czasu rozpatrzenia istoty sprawy ⁽³⁵⁾. W dniu 14 maja 2014 r. sąd w Bukareszcie okresowo zawiesił wykonanie orzeczenia do czasu rozpatrzenia istoty sprawy na podstawie sprzeciwu Rumunii i wniosek o zawieszenie wykonania został uwzględniony. W dniu 26 maja 2014 r. Komisja włączyła się w to postępowanie zgodnie z art. 23a ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 659/1999. Komisja zwróciła się do trybunału w Bukareszcie o zawieszenie i unieważnienie przymusowego wykonania orzeczenia. Z drugiej strony, Komisja wezwała trybunał w Bukareszcie do skierowania pytania prejudycjalnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej („CJEU”).
- (34) W dniu 23 września 2014 r. w sprawie zastosowania dotyczącej środków tymczasowych trybunał w Bukareszcie uchylił zawieszenie i odrzucił wniosek Rumunii o zawieszenie wykonania orzeczenia. Główną przyczyną odrzucenia wniosku było uchylenie zawieszenia wykonania orzeczenia przez doraźny komitet ICSID dnia 7 września 2014 r. (zob. motyw 29). W dniu 30 września 2014 r. Rumunia zdecydowała odwołać się od decyzji trybunału w Bukareszcie z dnia 23 września 2014 r. ⁽³⁶⁾. W dniu 13 października 2014 r. trybunał w Bukareszcie odrzucił wniosek o przesłanie pytania prejudycjalnego do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej na podstawie art. 267 Traktatu. W dniu 17 października 2014 r. w świetle decyzji Komisji z dnia 1 października 2014 r. o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, w kontekście sprawy nr 15755/3/2014 przed trybunałem w Bukareszcie, Rumunia ponownie zwróciła się o zastosowanie środków tymczasowych w formie zawieszenia przymusowej egzekucji orzeczenia.
- (35) Pomimo zobowiązania wszystkich władz Rumunii, w tym organów sądowiczych, do zastosowania się do decyzji Komisji z dnia 26 maja i 1 października 2014 r., wykonawca powołany przez trybunał w Bukareszcie w dniu 31 października 2014 r. wydał polecenia zajęcia rachunków rumuńskiego Ministerstwa Finansów i podjęcia starań w celu wykonania 80 % orzeczenia. W wyniku nakazów zajęcia majątku wystawionych przez wykonawcę część skarbu państwa i rachunków bankowych Ministerstwa Finansów jest obecnie zamrożona.
- (36) W dniu 24 listopada 2014 r. trybunał w Bukareszcie oddalił skargę Rumunii przeciwko nakazowi egzekucji z dnia 24 marca 2014 r., a także odrzucił wniosek o zastosowanie środków tymczasowych z dnia 17 października 2014 r. W dniu 14 stycznia 2015 r. Rumunia odwołała się od decyzji trybunału w Bukareszcie ⁽³⁷⁾. W dniu 24 lutego 2015 r. sąd apelacyjny w Bukareszcie uchylił decyzję trybunału w Bukareszcie z dnia 23 września 2014 r. i zawiesił przymusową egzekucję do czasu rozpatrzenia odwołania od decyzji trybunału w Bukareszcie z dnia 24 listopada 2014 r. Komisja zdecydowała wystąpić o dopuszczenie do udziału w przedmiotowym postępowaniu odwoławczym na podstawie art. 23a ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 659/1999.
- (37) W dniu 5 stycznia 2015 r. wyznaczony przez sąd wykonawca dokonał zajęcia środków rumuńskiego Ministerstwa Finansów w wysokości 36 484 232 RON (około 8,1 mln EUR ⁽³⁸⁾). Następnie wykonawca przekazał 34 004 232 RON (około 7,56 mln EUR) z przedmiotowej kwoty trzem z pięciu powodów w równych częściach, a pozostałą część zatrzymał jako zwrot kosztów wykonania. W okresie od dnia 5 lutego do dnia 25 lutego 2015 r. wyznaczony przez sąd wykonawca dokonał dodatkowo zajęcia środków Ministerstwa Finansów w wysokości 9 197 482 RON (około 2 mln EUR) ⁽³⁹⁾. W dniu 9 marca 2015 r. Ministerstwo Finansów dobrowolnie przekazało pozostałą kwotę 472 788 675 RON (około 106,5 mln EUR ⁽⁴⁰⁾) (obejmującą koszty wyznaczonego przez sąd wykonawcy w wysokości 6 028 608 RON) na zablokowany rachunek pięciu powodów w celu wykonania orzeczenia. Pięciu powodów może jednak wypłacić pieniądze dopiero gdy Komisja zdecyduje, czy pomoc państwa przyznana na podstawie orzeczenia jest zgodna z rynkiem wewnętrznym.

⁽³⁴⁾ Nakaz wydany przez trybunał w Bukareszcie w sprawie nr 9261/3/2014, wydział IV spraw cywilnych.

⁽³⁵⁾ Sprawa nr 15755/3/2014, trybunał w Bukareszcie, wydział III spraw cywilnych.

⁽³⁶⁾ Sprawa nr 15755/3/2014/a1, sąd apelacyjny w Bukareszcie, wydział IV spraw cywilnych.

⁽³⁷⁾ Zob. przypis 36.

⁽³⁸⁾ Referencyjny kurs wymiany opublikowany przez Europejski Bank Centralny dnia 5 stycznia 2015 r.: 1 EUR = 4,49 RON.

⁽³⁹⁾ Zob. przypis 38.

⁽⁴⁰⁾ Referencyjny kurs wymiany opublikowany przez Europejski Bank Centralny dnia 9 marca 2015 r.: 1 EUR = 4,44 RON.

- (38) Ponadto Komisja ustaliła, że pan Viorel Micula wystąpił z wnioskiem o egzekucję przeciwko Rumunii przed sądem dystryktowym Stanów Zjednoczonych dla Dystryktu Kolumbii⁽⁴¹⁾. Sprawa ta jest w toku. Komisja zamierza wystąpić o dopuszczenie na złożenie raportu *amicus curiae* w ramach tego postępowania. Dnia 3 października 2014 r. Viorel Micula wszczął również dalsze postępowanie egzekucyjne przeciwko Rumunii przed rumuńskimi sądami, ale w dniu 3 listopada 2014 r. trybunał w Bukareszcie oddalił to powództwo.

3. OPIS ŚRODKA ORAZ POWODY DECYZJI O WSZCZĘCIU POSTĘPOWANIA WYJAŚNIAJĄCEGO

Opis środka pomocy

- (39) Środkiem podlegającym ocenie jest wypłata odszkodowania przyznanego powodom przez trybunał na podstawie orzeczenia w drodze wykonania lub egzekucji tego orzeczenia wraz z odsetkami, które narosły od momentu wydania orzeczenia.
- (40) Jak wspomniano w motywie 3, na początku 2014 r. Rumunia częściowo wypłaciła już odszkodowania, kompensując zobowiązania podatkowe należne państwu rumuńskiemu ze strony jednego z powodów – S.C. European Food S.A. Skompensowane zobowiązania podatkowe wynoszą zatem 337 492 864 RON (ok. 76 mln EUR⁽⁴²⁾).
- (41) Jak wspomniano w motywie 37, wyznaczony przez sąd wykonawca zajął środki rumuńskiego Ministerstwa Finansów w wysokości 45 681 714 RON (około 10,17 mln EUR⁽⁴³⁾) w celu egzekucji orzeczenia. Ponadto władze rumuńskie przekazały pozostałą kwotę 472 788 675 RON (około 106,5 mln EUR⁽⁴⁴⁾) (obejmującą koszty wyznaczonego przez sąd wykonawcy w wysokości 6 028 608 RON) na zablokowany rachunek pięciu powodów.
- (42) Według władz rumuńskich orzeczenie arbitrażowe zostało w pełni wykonane.

Powody decyzji o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego

- (43) W swojej decyzji o wszczęciu postępowania wyjaśniającego Komisja wstępnie zajęła stanowisko, że wypłata odszkodowania przyznanego powodom przez trybunał w drodze wykonania lub egzekucji orzeczenia stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu. Ten wstępny wniosek opiera się na wstępnym ustaleniu, zgodnie z którym:
- pięciu powodów stanowi jedną jednostkę gospodarczą, którą należy zakwalifikować jako przedsiębiorstwo,
  - wypłata zasądanego odszkodowania przyznawałaby powodom korzyść gospodarczą, która nie jest w inny sposób dostępna na rynku,
  - fakt, że odszkodowanie przyznane przez trybunał ma charakter rekompensaty za szkody, nie wyklucza występowania korzyści, ponieważ orzeczenie nie wchodzi w zakres orzecznictwa w sprawie Asteris, które wprowadza rozróżnienie między szkodami a pomocą państwa,
  - przyznana korzyść ma charakter selektywny, ponieważ ze środka korzyść odnieśliby wyłącznie powodowie,
  - korzyść jest przyznawana z zasobów państwowych, ponieważ stosowne płatności byłyby dokonywane z budżetu państwa, a decyzję o przyznaniu korzyści można przypisać Rumunii, niezależnie od tego, czy Rumunia wykonała orzeczenie dobrowolnie czy na skutek nakazu sądu,
  - wypłata odszkodowania przyznanego powodom zakłóca konkurencję i wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (44) Następnie Komisja ustaliła, że stosowanie zasad pomocy państwa w tym przypadku nie wpływa na prawa i obowiązki chronione na mocy art. 351 Traktatu. Komisja ponadto stwierdziła, że wypłata odszkodowania przyznanego powodom stanowiłaby nową pomoc, ponieważ wykonanie lub egzekucja orzeczenia miałyby miejsce po przystąpieniu Rumunii do UE, i nie ma znaczenia, że część tych kosztów, które zostałyby *de facto* zwrócone dzięki środkowi, została poniesiona przed przystąpieniem Rumunii do UE. Na koniec Komisja wstępnie ustaliła, że wypłata odszkodowania przyznanego powodom przez trybunał w drodze wykonania lub egzekucji orzeczenia nie byłaby zgodna z rynkiem wewnętrznym, ponieważ nie spełniałaby mających zastosowanie warunków zgodności dotyczących pomocy regionalnej.

⁽⁴¹⁾ Sprawa nr 1-14-cv-600 Viorel Micula przeciwko rządowi Rumunii w sądzie dystryktowym Stanów Zjednoczonych dla Dystryktu Kolumbii – wniosek o potwierdzenie orzeczenia ICSID i wydanie wyroku.

⁽⁴²⁾ Zob. przypis 7.

⁽⁴³⁾ Zob. przypis 38.

⁽⁴⁴⁾ Zob. przypis 40.

4. UWAGI RUMUNII

- (45) Rumunia w pierwszej kolejności zwraca uwagę, że na mocy art. 54 ust. 1 konwencji ICSID, której stroną Rumunia stała się w 1975 r., każde państwo strona „uznaje orzeczenie wydane na podstawie niniejszej Konwencji za wiążące i egzekwuje na swoim terytorium zobowiązania pieniężne nałożone tym orzeczeniem, tak jakby było ono prawomocnym wyrokiem sądu w tym państwie”. Rumunia twierdzi, że konsekwencją tej klauzuli jest to, iż każde państwo strona ma obowiązek uznać i wykonać orzeczenie arbitrażowe wydane przez ICSID, którego wykonanie nie zostało wstrzymane zgodnie z postanowieniami konwencji ICSID, przy czym nie ma żadnej możliwości wniesienia odwołania od takiego orzeczenia do sądów krajowych.
- (46) Po drugie, Rumunia podkreśla, że jej rząd jest zobowiązany do przestrzegania rumuńskiej konstytucji, która zakazuje wywierania niepożądanego wpływu na sędziów krajowych w odniesieniu do kwestii dotyczącej tego, czy należy wykonać przedmiotowe orzeczenie. Rumunia podkreśla, że sąd krajowy orzekł w sposób niezależny, że różne akty prawne wydane przez Komisję w 2014 r. nie mogły zawiesić wykonania orzeczenia wydanego na mocy prawa rumuńskiego. Ponadto Rumunia stwierdza, że chociaż zgodnie z rumuńską konstytucją prawo Unii ma ogólnie pierwszeństwo w stosunku do (powszechnego) prawa krajowego Rumunii, prawo Unii nie może unieważnić rumuńskiej konstytucji jako takiej.
- (47) Po trzecie, Rumunia utrzymuje, że nie należy traktować odszkodowania przyznanego powodowi przez trybunał jako nowej pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym, ale jako rekompensatę za szkody w rozumieniu orzecznictwa w sprawie *Asteris*. Rumunia w szczególności nie zgadza się na zastosowanie orzecznictwa w sprawie *Lucchini* do niniejszej sprawy, twierdząc, że okoliczności faktyczne stanowią podstawę do odróżnienia niniejszej sprawy od sprawy *Lucchini*, w której orzekał Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej⁽⁴⁵⁾.
- (48) Ponadto Rumunia wielokrotnie podkreśla konflikt, jaki wystąpił w niniejszej sprawie między obowiązkami Rumunii wynikającymi z konwencji ICSID a obowiązkami wynikającymi z prawa Unii. Rumunia twierdzi, że dopóki nie zostanie określone na szczeblu ICSID, czy pierwszeństwo ma konwencja ICSID, czy też prawo Unii, nie należy uznawać wykonania lub egzekucji orzeczenia wydanego przez ICSID za pomoc państwa niezgodną z prawem.

5. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

- (49) Jediną zainteresowaną stroną, która przekazała uwagi dotyczące decyzji o wszczęciu postępowania, była strona powodowa postępowania arbitrażowego, w wyniku którego wydano przedmiotowe orzeczenie. Powodowie kwestionują także wstępne ustalenia zawarte w decyzji o wszczęciu postępowania. W szczególności przedstawiają oni uwagi dotyczące (i) kontekstu sprawy oraz (ii) rzekomo nieprawidłowego opisu środka; twierdzą, że (iii) nie ma żadnego konfliktu interesów między unijnymi zasadami pomocy państwa a dwustronnymi umowami inwestycyjnymi między państwami członkowskimi UE; utrzymują, że (iv) wykonanie lub egzekucja orzeczenia nie stanowi pomocy państwa (v), a w każdym razie nie stanowi nowej pomocy; zapewniają, że jeżeli (vi) wykonanie lub wykonanie orzeczenia zostałyby uznane za pomoc, byłby to środek stanowiący pomoc zgodną z rynkiem wewnętrznym; utrzymują, że (vii) ochrona uzasadnionych oczekiwań wyklucza przyjęcie przez Komisję negatywnej decyzji; oraz ponadto utrzymują, że (viii) Komisja musi podjąć działania, by odpowiednio włączyć powodów do postępowania.

Uwagi dotyczące kontekstu sprawy

- (50) Powodowie twierdzą, że po upadku reżimu komunistycznego w 1989 r. Rumunia znalazła się w sytuacji skrajnego niedoboru dóbr materialnych. Sytuacja była taka, że gdy w 1995 r. państwo to rozpoczęło proces akcesyjny do Unii Europejskiej, Rumunii było daleko do spełnienia kryteriów przystąpienia do UE. Aby przyspieszyć rozwój gospodarczy i ograniczyć różnice regionalne, rząd Rumunii ustanowił ramy rozwoju regionalnego i wkrótce potem przyjął EGO nr 24/1998 w celu zmotywowania sektora prywatnego do dokonywania inwestycji w regionach znajdujących się w niekorzystnym położeniu. Środki zachęty w ramach EGO nr 24/1998 były skierowane wyłącznie do inwestorów tworzących nowe miejsca pracy w regionach o najbardziej niekorzystnej sytuacji w jednym z najbiedniejszych państw Europy. W tym kontekście powodowie podkreślają w szczególności, że EGO nr 24/1998 nie tylko zapewniało inwestorom korzyści, lecz również nakładało na nich obowiązki, takie jak obowiązek tworzenia nowych miejsc pracy i zatrudnienia osób pozostających wcześniej bez pracy, obowiązek opracowania i wytworzenia nowych materiałów w regionie znajdującym się w niekorzystnym położeniu, obowiązek utrzymania siedziby zarządu nowo utworzonych przedsiębiorstw w regionach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i obowiązek ubiegania się o świadectwo stałego inwestora i jego otrzymanie.
- (51) Ponadto powodowie wyjaśnili, że ich spółki otrzymały świadectwa stałego inwestora w latach 2000–2002 w odniesieniu do realizowania inwestycji w okręgu Bihor. Zgodnie z warunkami określonymi w tych świadectwach stałego inwestora, które zachowywały ważność do dnia 1 kwietnia 2009 r., powodowie zobowiązali się do utrzymywania swoich inwestycji przez „okres dwukrotnie dłuższy od okresu, w którym [powodowie] osiągnęli korzyści” określony w EGO nr 24/1998. Powodowie twierdzą, że przez okres realizacji inwestycji utworzyli około 9 000 nowych miejsc pracy, z czego 7 000 przetrwało do dziś. Powodowie ponadto zapewniają, że

⁽⁴⁵⁾ Zob. motyw 39 decyzji o wszczęciu postępowania.

ich inwestycje prowadziły do znaczących efektów mnożnikowych w regionie. Wniosek, jaki powodowie wyciągają z tych uwag, brzmi, że dzięki swoim inwestycjom przyczynili się do złagodzenia trudności powstałych w wyniku skrajnego niedoboru dóbr materialnych w okręgu Bihor i poprawili jakość życia w tym regionie.

- (52) W odniesieniu do obowiązujących w Rumunii przepisów dotyczących pomocy państwa przed przystąpieniem tego państwa do UE powodowie twierdzą, że ponieważ EGO nr 24/1998 zostało ustanowione przed wejściem w życie ustawy nr 143/1999, zarządzenie to stanowiło istniejącą pomoc do celów tej ustawy i nie wymagało zatwierdzenia przez radę ds. konkurencji. Powodowie przypominają także, że chociaż rada ds. konkurencji próbowała zakwestionować EGO nr 75/2000 przed sądami Rumunii, nie podważała ona zgodności EGO nr 24/1998 z ustawą nr 143/1999. Powodowie zauważają także, że z wyjątkiem wspólnego stanowiska UE z dnia 21 listopada 2001 r. w żadnym oświadczeniu wydanym przez Unię w trakcie procesu akcesyjnego nie wskazano w szczególności, że EGO nr 24/1998 może być problematyczne z perspektywy pomocy państwa.
- (53) Poza tym powodowie twierdzą, że niedopełnienie pełnego wykonania orzeczenia lub odzyskanie tej części, która została już wdrożona za pomocą odliczenia zobowiązań podatkowych powodów od należnego odszkodowania, miałyby tragiczne skutki dla powodów i regionu, zagrażając tysiącom miejsc pracy i odwracając występującą w regionie tendencję wzrostową w zakresie rozwoju gospodarczego.

Uwagi dotyczące opisu środka

- (54) Powodowie twierdzą, że decyzja o wszczęciu postępowania nie jest spójna, jeżeli chodzi o identyfikację odnośnego środka. Odnosząc się do motywów 25 i 26 decyzji o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, powodowie podkreślają, że chociaż Komisja utrzymuje, iż bada wyłącznie wykonanie lub egzekucję orzeczenia, w rzeczywistości podważa podstawowy program ustanowiony w EGO nr 24/1998. Powodowie zapewniają również, że w każdym razie nigdy nie stwierdzono prawomocnie, aby EGO nr 24/1998 było równoznaczne z pomocą państwa niezgodną z rynkiem wewnętrznym.
- (55) Ponadto twierdząc, że w decyzji o wszczęciu postępowania wyjaśniającego błędnie określono charakter orzeczenia, powodowie utrzymują, że w orzeczeniu wyłącznie przyznaje się rekompensatę z tytułu szkód wynikających z naruszenia przez Rumunię dwustronnej umowy inwestycyjnej, a nie powiela się korzyści wynikających z EGO nr 24/1998. Co więcej, według powodów trybunał nie przyznał odszkodowania za przedwczesne wycofanie środków zachęty jako takich w ramach EGO nr 24/1998, ale raczej uznał, że środkami, które uznano za naruszające postanowienia dwustronnej umowy inwestycyjnej, były środki, które Rumunia podjęła w sposób nierozsądny, (i) utrzymując w całości obowiązki inwestora określone w EGO nr 24/1998, mimo że wycofała praktycznie wszystkie korzyści z niego wynikające, (ii) podważając uzasadnione oczekiwania powodów w odniesieniu do ciągłej dostępności środków zachęty określonych w EGO nr 24/1998, oraz (iii) przez to, że była niewystarczająco przejrzysta wobec powodów.
- (56) Powodowie ponadto stwierdzają, że decyzja o wszczęciu postępowania opiera się na założeniu, iż EGO nr 24/1998 stanowiło pomoc niezgodną z rynkiem wewnętrznym, i że założenie to jest błędne, ponieważ zgodność EGO nr 24/1998 z rynkiem wewnętrznym jako pomocy regionalnej nigdy nie została prawomocnie ustalona.

Uwagi dotyczące braku konfliktu interesu między unijnymi zasadami pomocy państwa a dwustronnymi umowami inwestycyjnymi między państwami członkowskimi UE

- (57) Odnosząc się do motywów 51–55 decyzji o wszczęciu postępowania, powodowie zapewniają, że przepisy prawa unijnego regulującego międzynarodowe obowiązki prawne państw członkowskich nie mają zastosowania w niniejszej sprawie, ponieważ nie występuje konflikt interesów między unijnymi przepisami dotyczącymi pomocy państwa a dwustronną umową inwestycyjną. Powodowie przede wszystkim twierdzą, że wszelki konflikt interesów jest wykluczony przez fakt, iż przedmiotowe postępowanie arbitrażowe zostało wszczęte przed przystąpieniem Rumunii do Unii. Uważa się, że obowiązek wykonania orzeczenia przez Rumunię powstał w momencie, w którym miało miejsce domniemane naruszenie dwustronnej umowy inwestycyjnej, tj. przed przystąpieniem Rumunii do UE, a zatem prawo Unii nie miało wpływu na ten obowiązek.

Uwagi dotyczące kwalifikacji wykonania/egzekucji orzeczenia jako pomocy państwa

- (58) Powodowie twierdzą, że wykonanie lub egzekucja orzeczenia przez Rumunię nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu.
- (59) Po pierwsze, mimo że powodowie nie kwestionują uznania S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. i S.C. Multipack za przedsiębiorstwa, zapewniają, że nie można uznać, iż sami Ioan i Viorel Miculowie prowadzą działalność gospodarczą. W szczególności uważa się, że fakt posiadania przez braci Miculów udziałów w różnych przedsiębiorstwach nie wystarcza do uznania ich samych za przedsiębiorstwa. Powodowie utrzymują również, że nie można uznać trzech wyżej wspomnianych spółek i braci Miculów za jedną jednostkę gospodarczą, ponieważ interesy braci Miculów nie są takie same, jak interesy przedsiębiorstw.
- (60) Po drugie, powodowie podkreślają, że wykonanie orzeczenia nie przynosi im korzyści. Twierdzą, że środki służące wypełnianiu obowiązków prawnych, takie jak wypłata rekompensaty za szkody, nie stanowią preferencyjnego traktowania przedsiębiorstw. W tym kontekście powodowie są zdania, że Komisja nie może opierać się na opinii rzecznika generalnego Jarabo Colomera w sprawie Atzeni, ponieważ sprawa ta dotyczyła odszkodowania wypłaconego beneficjentowi w ramach rekompensaty za odzyskanie pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym, która

została już wypłacona. Powodowie utrzymują, że w niniejszej sprawie natomiast nie wypłacono im żadnej pomocy państwa, a tym bardziej pomocy państwa niezgodnej z prawem, co odróżnia ich przypadek od przypadku sprawy Atzeni. Podobnie powodowie utrzymują, że nie można utożsamiać niniejszej sprawy ze sprawami, o których mowa w decyzji o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, w przypadku których klauzule umowne zabezpieczające beneficjentów przed odzyskaniem pomocy państwa niezgodnej z rynkiem wewnętrznym uznano za stanowiące pomoc państwa.

- (61) Powodowie twierdzą ponadto, że wykonanie lub egzekucja orzeczenia zdecydowanie wchodziłyby w zakres orzecznictwa w sprawie Asteris. Argumentują, że uzasadnieniem dla orzecznictwa w sprawie Asteris oraz dla takich spraw jak Denkavit⁽⁴⁶⁾ i ThyssenKrupp⁽⁴⁷⁾ jest to, iż wypłata odszkodowania nie wchodzi w zakres swobody uznania państw członkowskich, zatem nie można sklasyfikować odszkodowania jako pomocy państwa. Stwierdzono również, że zobowiązania Rumunii na mocy dwustronnej umowy inwestycyjnej są odzwierciedleniem ogólnych przepisów w zakresie odpowiedzialności, do których zastosowanie ma orzecznictwo w sprawie Asteris. Jeżeli chodzi o argument Komisji, według którego wyrok w sprawie Asteris nie ma zastosowania do odszkodowania przyznanego na podstawie dwustronnych umów inwestycyjnych między państwami członkowskimi UE uznanych za niezgodne z prawem Unii, powodowie twierdzą, że żadna tego rodzaju niezgodność nie unieważniłaby orzeczenia wydanego na podstawie takiej dwustronnej umowy inwestycyjnej. Wykonania lub egzekucji orzeczenia nie można ponadto postrzegać jako przyznania pomocy państwa „tylnymi drzwiami”, ponieważ orzeczenie nie przywraca uchylonego programu w ramach EGO nr 24/1998; uznaje się raczej, że w orzeczeniu przyznaje się odszkodowanie w związku z autonomiczną decyzją Rumunii dotyczącą między innymi utrzymania nieuzasadnionego obciążenia nałożonego na powodów.
- (62) Poza tym powodowie zapewniają, że argumenty Komisji dotyczące niezgodności dwustronnej umowy inwestycyjnej z prawem Unii są nieistotne, ponieważ spór prowadzący do postępowania arbitrażowego, a w efekcie końcowym do wydania orzeczenia, powstał przed przystąpieniem Rumunii do UE. Twierdząc, że argumentacja Komisja w decyzji o wszczęciu postępowania opiera się na błędnym powiązaniu wykonania/egzekucji orzeczenia z niezgodnością programu w ramach EGO nr 24/1998 z rynkiem wewnętrznym, powodowie ponownie zapewniają, że w każdym przypadku w orzeczeniu nie przyznano odszkodowania na podstawie decyzji Rumunii dotyczącej zachowania zgodności z unijnymi zasadami pomocy państwa.
- (63) Ponadto powodowie twierdzą, że orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w sprawie Lucchini, do którego Komisja odniosła się w decyzji o wszczęciu postępowania, nie ma żadnego znaczenia dla niniejszej sprawy. W ich opinii w wyroku w sprawie Lucchini ustanowiono jedynie, że przepisy prawa krajowego nie mogą udaremnić odzyskania pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym i nie mają żadnego wpływu na wykonanie/egzekucję orzeczenia arbitrażowego, w którym przyznano odszkodowanie za naruszenie dwustronnej umowy inwestycyjnej.
- (64) Po trzecie, jeżeli chodzi o możliwość przypisania Rumunii wykonania/egzekucji orzeczenia, powodowie twierdzą, że ocena Komisja nie może się opierać na możliwości przypisania samego EGO nr 24/1998. Ponadto utrzymują, że wykonanie/egzekucja orzeczenia wydanego przez ICSID jest automatyczną i wymuszoną konsekwencją obowiązków Rumunii wynikających z konwencji ICSID. Według powodów nie można przypisać państwu żadnego wymuszonego działania i nie może ono stanowić pomocy państwa. Dodatkowo powodowie podkreślają, że orzeczenia ICSID nie podlegają kontroli sądów krajowych, a ich wykonywanie nie może zostać zablokowane z powodów krajowego porządku publicznego lub niezgodności z prawem Unii.
- (65) Powodowie argumentują dalej, że późniejsze członkostwo Rumunii w UE nie miało wpływu na obowiązki Rumunii wynikające z konwencji ICSID. Wyjaśniają, że ponieważ rzekome naruszenie dwustronnej umowy inwestycyjnej i wszczęcie postępowań miało miejsce przed przystąpieniem Rumunii do Unii, prawo UE nie ma zastosowania w niniejszej sprawie.
- (66) Po czwarte, w odniesieniu do selektywności powodowie stwierdzają, że wykonanie/egzekucja orzeczenia nie mają charakteru selektywnego, ponieważ w dwustronnych umowach inwestycyjnych i w konwencji ICSID został ustanowiony system ogólnej odpowiedzialności, który ma takie samo zastosowanie do każdego inwestora. Odszkodowania przyznane w ramach tego systemu nie mają zatem charakteru selektywnego. W tym kontekście powodowie powołują się także na rzekome stwierdzenie Komisji, że „choć [odszkodowanie] przynosi korzyść poprzez ochronę praw własności za granicą, technicznie nie można sklasyfikować go jako pomocy państwa zakazanej przez art. 107 ust. 1 [Traktatu], ponieważ korzyść ta nie sprzyja niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, ale jest ogólnie przyznawana wszystkim inwestorom, niezależnie od sektora, w którym prowadzą działalność”.
- (67) Ponadto powodowie zaprzeczają, jakoby wykonanie orzeczenia mogło zakłócać konkurencję i wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Twierdzą, że uzasadnienie zawarte w decyzji o wszczęciu postępowania nie może mieć zastosowania do braci Miculów, którzy rzekomo nie prowadzą żadnej działalności gospodarczej, z takim skutkiem, że jakiegokolwiek płatności na ich rzecz nie mogą zakłócać konkurencji lub wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Ogólnie mówiąc, powodowie twierdzą, że wykonanie orzeczenia nie przynosiłoby im korzyści i że w związku z tym można wykluczyć jakiegokolwiek wpływ na konkurencję lub wymianę handlową.

⁽⁴⁶⁾ Sprawa 61/79 Amministrazione delle finanze dello Stato przeciwko Denkavit italiana, EU:C:1980:100.

⁽⁴⁷⁾ Decyzja Komisji 2008/408/WE z dnia 20 listopada 2007 r. w sprawie pomocy państwa C 36/A/06 przyznanej przez Włochy na rzecz ThyssenKrupp, Cementir oraz Nuova Terni Industrie Chimiche, (Dz.U. L 144 z 4.6.2008, s. 37).

Uwagi dotyczące sklasyfikowania wykonania/egzekucji orzeczenia jako nowej pomocy

- (68) Następnie powodowie podważają sklasyfikowanie wykonania/egzekucji orzeczenia jako nowej pomocy. Zauważają, że jedynymi wydarzeniami, jakie miały miejsce po przystąpieniu Rumunii do UE, było przyjęcie samego orzeczenia i jego egzekucja. Uznaje się, że wykonanie orzeczenia przez Rumunię stanowi jedynie automatyczną konsekwencję orzeczenia, a nie rezultat odrębnej decyzji. Według powodów istotnymi momentami były: moment przyjęcia EGO nr 24/1998, moment wydania powodom świadectw stałego inwestora lub najpóźniej moment zawarcia dwustronnej umowy inwestycyjnej. Na podstawie orzecznictwa i praktyki Komisji w zakresie gwarancji rządowych (zgodnie z którymi istotnym momentem jest moment udzielenia gwarancji, a nie moment powołania się na gwarancje ani moment dokonania płatności) powodowie stwierdzają, że jeżeli odszkodowanie jest wypłacane na podstawie zobowiązania zawartego w międzynarodowej umowie, za decydującą uznaje się datę zawarcia tej umowy.

Uwagi dotyczące zgodności wykonania/egzekucji orzeczenia z rynkiem wewnętrznym

- (69) W pierwszej kolejności powodowie stwierdzają, że w przypadku gdy Komisja bada pomoc niezgłoszoną, a przedmiotowe państwo członkowskie nie przedstawia żadnego argumentu potwierdzającego zgodność z rynkiem wewnętrznym, Komisja ma obowiązek rozważyć, czy można uznać pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym na podstawie jakichkolwiek mających zastosowanie przepisów lub wytycznych i w razie konieczności zwraca się o dalsze informacje do państw członkowskich lub beneficjenta.
- (70) Jeżeli chodzi o wstępną analizę zgodności zawartą w decyzji o wszczęciu postępowania wyjaśniającego, powodowie utrzymują, że koncepcyjnie jest ona błędna, ponieważ w odniesieniu do wykonania/egzekucji orzeczenia w analizie tej zastosowano aktualne wytyczne w sprawie pomocy regionalnej, mimo że oczywiste jest, iż wykonanie/egzekucja orzeczenia nie są motywowane żadnym celem w zakresie rozwoju regionalnego. W opinii powodów, którzy ponownie podkreślają, że w decyzji o wszczęciu postępowania wyjaśniającego błędnie założono, iż wykonanie orzeczenia przywróciłoby z mocą wsteczną EGO nr 24/1998, jedyną pomocą, jaką można było przyznać, były korzyści wynikające z programu w ramach EGO nr 24/1998. Należało zatem przeprowadzić ocenę dotyczącą EGO nr 24/1998 ocenie w kontekście wytycznych w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r., na podstawie których zarządzenie to powinno zostać uznane za zgodne z rynkiem wewnętrznym.
- (71) Następnie powodowie stwierdzają, że nigdy nie wydano formalnego prawomocnego orzeczenia, w którym uznano by, że EGO nr 24/1998 stanowi pomoc państwa niezgodną z rynkiem wewnętrznym. Decyzja rumuńskiej rady ds. konkurencji (decyzja nr 244), w której zakwestionowano EGO nr 24/1998, była według powodów błędna, ponieważ w ramach tej decyzji nie oceniono zgodności z rynkiem wewnętrznym i nie przedstawiono uzasadnienia dokonanych ustaleń. Ponadto powodowie twierdzili, że przyjęcie przez rząd Rumunii EGO nr 75/2000, które stanowiło potwierdzenie dla EGO nr 24/1998, było ważniejsze od decyzji rady ds. konkurencji. Co więcej, powodowie argumentowali, że odrzucenie wniesionego przed rumuńskie sądy przez radę ds. konkurencji skarg dotyczących EGO nr 75/2000 stanowi kolejny dowód na to, że EGO nr 24/1998 i EGO nr 75/2000 miały pierwszeństwo przed decyzją rady ds. konkurencji.
- (72) Powodowie ponadto zapewniają, że Komisja nie posiadała i nie posiada kompetencji w zakresie przeprowadzania przeglądu EGO nr 24/1998, nawet pośrednio. Odnośne części EGO nr 24/1998 zostały uchylone zanim Rumunia przystąpiła do Unii. W zakresie w jakim postrzega się orzeczenie jako przywracające pomoc przyznaną na podstawie EGO nr 24/1998, powodowie twierdzą, że Komisja nie posiada żadnej kompetencji do przeprowadzenia przeglądu. W tym kontekście odnoszą się także do decyzji Komisji w sprawie pomocy państwa N 380/2004, w której uznano, że wykonanie orzeczenia arbitrażowego po przystąpieniu do UE, które zostało wydane przed tym przystąpieniem i które w całości odnosiło się do okresów poprzedzających to przystąpienie, nie stanowi nowej pomocy.
- (73) Poza tym powodowie argumentują, że z uwagi na fakt, że wszystkie warunki zgodności były spełnione, EGO nr 24/1998 i poszczególne środki zachęty w ramach EGO nr 24/1998 były zgodne z rynkiem wewnętrznym na podstawie wytycznych w sprawie pomocy regionalnej z 1998 r. W tym kontekście zapewniają po pierwsze, że istotnie można uznać EGO nr 24/1998 za pomoc inwestycyjną zgodną z rynkiem wewnętrznym, a nie za pomoc operacyjną, i po drugie, że nawet jeśli EGO nr 24/1998 uznaje się za pomoc operacyjną, nadal jest to pomoc zgodna z rynkiem wewnętrznym.

Uwagi dotyczące uzasadnionych oczekiwań

- (74) Powodowie twierdzą, że ustalenie zawarte w decyzji Komisji, zgodnie z którym wykonanie lub egzekucja orzeczenia są sprzeczne z zasadami pomocy państwa, naruszałoby uzasadnione oczekiwania powodów. Twierdzą, że Unia wyraźnie zachęcała Rumunię do zawierania dwustronnych umów inwestycyjnych z państwami członkowskimi przed przystąpieniem Rumunii do UE; że Komisja nadal wspiera zawieranie dwustronnych umów inwestycyjnych; że powodowie opierali się na oczekiwaniu, iż postępowanie arbitrażowe umożliwiłoby im uzyskanie rekompensaty za szkodę powstałą w wyniku decyzji Rumunii dotyczącej zachowania wszystkich obowiązków inwestorów wynikających z EGO nr 24/1998; oraz że nie ma żadnego nadrzędnego interesu publicznego w odrzuceniu uzasadnionych oczekiwań powodów.

Uwagi dotyczące praw procesowych przysługujących powodom

- (75) Ponadto powodowie zapewniają, że zgodnie z orzecznictwem zainteresowane strony posiadają „prawo do włączenia się do postępowania administracyjnego we właściwym zakresie, przy uwzględnieniu okoliczności danego przypadku”⁽⁴⁸⁾. Twierdząc, że Rumunia nie włączyła odpowiednio powodów do postępowania dotyczącego pomocy państwa, co rzekomo stawia powodów w szczególnie niekorzystnym położeniu, powodowie ostrzegają, że jeżeli Komisja nie umożliwi im odpowiedniej obrony swoich interesów dzięki włączeniu ich w większym zakresie do postępowania, może to doprowadzić do unieważnienia ostatecznej decyzji Komisji. Powodowie na koniec stwierdzają, że praktyka Komisji w sprawach dotyczących pomocy państwa zasadniczo nie zabezpiecza wystarczająco domniemych praw procesowych beneficjentów i przez to, że nie zapewnia skutecznego środka odwoławczego, jest sprzeczna z art. 6 ust. 1 europejskiej konwencji praw człowieka i art. 47 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

6. UWAGI RUMUNII DO UWAG OSÓB TRZECICH

- (76) W swojej odpowiedzi do uwag przekazanych przez powodów Rumunia w pierwszej kolejności odrzuca stwierdzenie, zgodnie z którym do celów stosowania unijnych przepisów dotyczących pomocy państwa nie można uznać, iż sami Ioan i Viorel Miculowie tworzą przedsiębiorstwo. Rumunia twierdzi, że wspomnianych pięciu powodów należy raczej traktować jako jedną jednostkę gospodarczą, ponieważ bracia Miculowie sprawują bezpośrednią lub pośrednią kontrolę nad powodami będącymi spółkami. Aby uzasadnić to stwierdzenie, Rumunia wyjaśnia między innymi, że podczas negocjacji prowadzonych między Rumunią a powodami, które miały miejsce po wydaniu orzeczenia, bracia Miculowie podjęli formalną decyzję w imieniu trzech powodów będących spółkami.
- (77) Po drugie, Rumunia odrzuca usiłowania powodów mające na celu zaprzeczenie, że istnieje związek między wycofaniem środków zachęty w ramach EGO nr 24/1998 a przyznaniem odszkodowania na mocy orzeczenia. Utrzymuje, że z orzeczenia wyraźnie wynika, iż wartość odszkodowania została określona przez trybunał na podstawie korzyści gospodarczych, jakie powodowie uzyskaliby, gdyby zachowano środki zachęty.
- (78) Po trzecie, jeżeli chodzi o twierdzenie powodów, że nie zostali odpowiednio włączeni do postępowania wyjaśniającego w sprawie pomocy państwa, Rumunia zaprzecza, jakoby nie przekazała powodom bezzwłocznie decyzji o wszczęciu postępowania. Ponadto Rumunia twierdzi, że nie ma obowiązku prawnego, by włączać powodów w większym stopniu, niż to ma i miało miejsce.

7. OCENA**7.1. Istnienie pomocy**

- (79) Zgodnie z art. 107 ust. 1 Traktatu „pomoc przyznawana przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna ze wspólnym rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi”. W związku z tym dany środek stanowi pomoc państwa, jeżeli spełnione są łącznie cztery następujące warunki:

- środek musi przynieść przedsiębiorstwu selektywną korzyść gospodarczą,
- środek można przypisać państwu i musi być finansowany z zasobów państwowych,
- środek musi zakłócać konkurencję lub grozić jej zakłóceniem,
- środek musi mieć możliwość wpływania na wymianę handlową między państwami członkowskimi.

- (80) Komisja podkreśla, że pojęcie pomocy państwa stanowi cel i pojęcie prawne zdefiniowane bezpośrednio w Traktacie. Określenie, czy dany środek stanowi pomoc państwa, nie zależy od zamiarów lub motywów państw członkowskich, którymi się kierowały, przyznając dany środek, ale od skutków, jakie on wywołuje⁽⁴⁹⁾.

Przedsiębiorstwo

- (81) Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej konsekwentnie definiuje przedsiębiorstwa jako podmioty prowadzące działalność gospodarczą, niezależnie od ich statusu prawnego i sposobu ich finansowania⁽⁵⁰⁾. Klasyfikacja indywidualnego podmiotu zależy w związku z tym wyłącznie od charakteru jego działalności.

⁽⁴⁸⁾ Odniesienie do sprawy T-68/03 Olympiaki Aeroporia Ypiresies, EU:T:2007:253, pkt 42.

⁽⁴⁹⁾ Sprawa C-487/06 P British Aggregates przeciwko Komisji, EU:C:2008:757, pkt 85 i 89 oraz przywołane orzecznictwo; oraz sprawa C-279/08 Komisja przeciwko Niderlandom (NOx), EU:C:2011:551, pkt 51.

⁽⁵⁰⁾ Sprawy połączone od C-180/98 do C-184/98, Pavlov i inni, EU:C:2000:428, pkt 74.

- (82) Odrębne podmioty prawne mogą zostać uznane za tworzące jedną jednostkę gospodarczą do celów stosowania zasad pomocy państwa. Ta jednostka gospodarcza jest w związku z tym uznawana za odnośne przedsiębiorstwo. Zgodnie z wcześniejszym orzeczeniem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej „pojęcie przedsiębiorstwa w prawie konkurencji powinno być rozumiane jako wskazujące na podmiot gospodarczy [...], nawet jeśli pod względem prawnym ten podmiot gospodarczy składa się z kilku osób fizycznych lub prawnych”⁽⁵¹⁾. Aby określić, czy kilka podmiotów tworzy jednostkę gospodarczą, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej sprawdza, czy istnieje pakiet kontrolny lub czy istnieją funkcjonalne, ekonomiczne lub strukturalne związki⁽⁵²⁾.
- (83) Powodami w postępowaniu arbitrażowym, w którym wydano orzeczenie, są bracia Ioan Micula i Viorel Micula oraz trzy spółki, które do nich należą (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. i S.C. Multipack). Oczywiście jest, że te trzy spółki prowadzą działalność gospodarczą, ponieważ specjalizują się odpowiednio w przemysłowej produkcji produktów spożywczych, produktów młynarskich i opakowań z tworzyw sztucznych. Zatem wspomniane trzy spółki stanowią przedsiębiorstwa. Powodowie nie kwestionują tej klasyfikacji.
- (84) Powodowie twierdzą jednak, że nie można uznać, iż sami bracia Miculowie jako osoby fizyczne stanowią przedsiębiorstwo do celów art. 107 ust. 1 Traktatu, i że w związku z tym środki finansowe wypłacone w ramach wykonania lub egzekucji orzeczenia nie stanowiłyby pomocy państwa. W szczególności uważa się, że interesy braci Miculów nie pokrywają się z interesami wspomnianych trzech powodów będących spółkami.
- (85) Komisja stwierdza jednak, że wspomniane trzy spółki i bracia Miculowie tworzą razem jedną jednostkę gospodarczą do celów stosowania zasad pomocy państwa. Wspomniana jednostka gospodarcza jest w związku z tym uznawana za przedmiotowe przedsiębiorstwo.
- (86) Powyższe ustalenie opiera się, po pierwsze, na fakcie, że bracia Miculowie bezpośrednio lub pośrednio są praktycznie wyłącznymi właścicielami trzech powodów będących spółkami, zatem posiadają udziały kontrolujące w tych trzech spółkach.
- (87) Po drugie, w powyższym ustaleniu uwzględniono, że powodowie będący spółkami tworzą część większej grupy spółek: European Food and Drinks Group („EFDG”). Podczas postępowania arbitrażowego bracia Miculowie dochodzili również odszkodowania w imieniu innych spółek należących do grupy EFDG, które rzekomo poniosły straty w wyniku działań Rumunii prowadzących do wszczęcia postępowania. W rzeczywistości zamiast dochodzić odszkodowania za poszczególne straty poniesione przez każdego powoda będącego spółką i dwóch powodów indywidualnych i zamiast określić ilościowo te poszczególne straty, powodowie oparli swój wniosek o odszkodowanie na stratach, które rzekomo poniosła cała grupa EFDG. Po zbadaniu struktury własności EFDG i ustaleniu, że bracia Miculowie bezpośrednio lub pośrednio byli właścicielami co najmniej 99,96 % wszystkich spółek należących do grupy EFDG, w imieniu których bracia Miculowie dochodzili odszkodowania (tymi spółkami są: European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L., West Leasing S.R.L.), trybunał zaakceptował wspomniane podejście i zezwolił powodom na dochodzenie odszkodowania za straty w imieniu całej grupy EFDG⁽⁵³⁾. To zachowanie powodów w trakcie postępowania arbitrażowego i odpowiednie ustalenia trybunału pokazują, że bracia Miculowie i trzej powodowie będący spółkami oraz wcześniej wspomniane spółki należące do grupy EFDG tworzą jedną jednostkę gospodarczą o tym samym interesie gospodarczym.
- (88) Po trzecie, klasyfikację braci Miculów i ich spółek jako jednej jednostki gospodarczej dodatkowo potwierdził na późniejszym etapie sposób, w jaki w orzeczeniu ostatecznie przyznano im odszkodowanie. Zamiast rozdzielania odszkodowania indywidualnie na rzecz każdego z pięciu powodów, w orzeczeniu przyznano odszkodowanie „zbiorczo” na podstawie „wspólnego uprawnienia”. Fakt, że pięciu powodów wspólnie (tj. w tym powodowie będący spółkami) zwróciło się do trybunału o przyznanie odszkodowania wyłącznie na rzecz braci Miculów, pokazuje, że powodowie będący spółkami nie mają żadnej autonomii względem braci Miculów. Ostatecznie trybunał zezwolił każdemu podmiotowi na odzyskanie całej kwoty przyznanego odszkodowania, a następnie na rozdzielanie tego odszkodowania między powodów w sposób, jaki uznają za stosowny, niezależnie od szkód faktycznie poniesionych przez poszczególnych powodów.
- (89) Argument powodów, że należy odróżnić niniejszą sprawę od wyroku w sprawie Hydrotherm, nie wpływa na powyższy wniosek, ponieważ osobą fizyczną w tej sprawie był wspólnik osobiście odpowiedzialny za zobowiązania finansowe różnych spółek, wspólnie z którymi stanowił jedną jednostkę gospodarczą, natomiast bracia Miculowie nie ponoszą takiej osobistej odpowiedzialności. W odpowiedzi Komisja przypomina, że w odnośnych punktach wyroku w sprawie Hydrotherm Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w ogóle nie wspomniał

⁽⁵¹⁾ Sprawa C-170/83 Hydrotherm EU:C:1984:271, pkt 11. Zob. także sprawa Case T-137/02 Pollmeier Malchow przeciwko Komisji, EU:T:2004:304, pkt 50.

⁽⁵²⁾ Sprawa C-480/09 P AceaElectrabel Produzione SpA przeciwko Komisji, EU:C:2010:787, pkt 47–55; sprawa C-222/04 Cassa di Risparmio di Firenze SpA i in., EU:C:2006:8, pkt 112.

⁽⁵³⁾ Zob. orzeczenie, pkt 935–936 i 943.

o odpowiedzialności osobistej danej osoby fizycznej; Trybunał Sprawiedliwości ograniczył się raczej do zwrócenia uwagi na to, iż dana osoba fizyczna „ma pełną kontrolę” nad danymi spółkami⁽⁵⁴⁾. Jak już wspomniano, na mocy prawa własności bracia Miculowie również mają pełną kontrolę nad powodami będącymi spółkami oraz nad innymi właściwymi spółkami, które należą do grupy EFDG.

- (90) Komisja uważa także, że wbrew twierdzeniom powodów logika leżąca u podstaw wyroku w sprawie Cassa di Risparmio di Firenze ma takie samo zastosowanie w niniejszej sprawie. W tym wyroku Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał, że podmiot może prowadzić działalność gospodarczą bezpośrednio lub pośrednio za pośrednictwem sprawowania kontroli nad operatorem należącym do jednostki gospodarczej, którą wspólnie tworzą. Chociaż Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej przyznaje, że zwykłe posiadanie udziałów, nawet kontrolnych, nie wystarczy, aby uznać za gospodarczą działalność podmiotu, posiadacza tych udziałów, jeżeli polega ona jedynie na wykonywaniu praw związanych ze statusem akcjonariusza lub członka oraz pobieraniu dywidend, zwykłych pożytków z prawa własności danego dobra, oczywiste jest, że w omawianej sytuacji jest inaczej. Istotnie, według Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej „podmiot, który posiadając udziały kontrolne w spółce, skutecznie wykonuje tę kontrolę poprzez bezpośrednie lub pośrednie wywieranie wpływu na zarządzanie nią, powinien być uważany za uczestniczący w działalności gospodarczej wykonywanej przez kontrolowane przedsiębiorstwo”⁽⁵⁵⁾. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zwrócił również uwagę na to, że „sam podział przedsiębiorstwa na dwa odrębne podmioty” nie wystarczy, by obejść zasady pomocy państwa⁽⁵⁶⁾. Argument ten ma także zastosowanie w przypadkach, w których jeden z dwóch podmiotów, których to dotyczy, jest osobą fizyczną. W przeciwnym przypadku nie uznano by przyznania pomocy osobie fizycznej, która jest udziałowcem większościowym danego przedsiębiorstwa, za pomoc państwa, nawet gdyby taka osoba fizyczna mogła wykorzystać tę pomoc na korzyść przedsiębiorstw, nad którymi sprawuje kontrolę. W rzeczywistości w niniejszej sprawie do celów zastosowania zasad pomocy państwa nie ma różnicy, czy odszkodowanie przyznane zbiorczo wszystkim pięciu powodom przez trybunał jest wypłacane braciom Miculom, czy spółkom, których są właścicielami.
- (91) Podsumowując, Komisja stwierdza, że bracia Miculowie oraz trzej powodowie będący spółkami tworzą razem jedną jednostkę gospodarczą, która stanowi przedsiębiorstwo do celów stosowania art. 107 ust. 1 Traktatu. Pozostałe spółki EFDG, za których domniemane straty bracia Miculowie otrzymali odszkodowanie w drodze orzeczenia (European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L., West Leasing S.R.L)⁽⁵⁷⁾, także są częścią tej jednej jednostki gospodarczej. Beneficjent końcowy środka pomocy jest jedną jednostką gospodarczą, składającą się z pięciu powodów i wspomnianych spółek EFDG.

Korzyść gospodarcza (1)

- (92) Zgodnie z wymogami art. 107 ust. 1 Traktatu korzyść oznacza korzyść gospodarczą, której dane przedsiębiorstwo nie uzyskałoby w normalnych warunkach rynkowych, tj. bez interwencji państwa⁽⁵⁸⁾. Dokładna forma środka nie ma znaczenia przy ustalaniu, czy przynosi on przedsiębiorstwu korzyść gospodarczą. Pojęcie korzyści obejmuje na przykład wszystkie sytuacje, w których przedsiębiorstwa zostają zwolnione z kosztów będących nieodłącznym elementem ich działalności gospodarczej.
- (93) Na mocy orzeczenia trybunał przyznał powodom odszkodowanie w wysokości 376 433 229 RON powiększone o odsetki należne od Rumunii. Aby w pełni zrozumieć dlaczego wykonanie lub egzekucja orzeczenia przyznaje powodom korzyść gospodarczą, warto najpierw zbadać, na jakiej podstawie trybunał stwierdził, że powodom należy się wypłata odszkodowania.
- (94) Po orzeczeniu, że Rumunia naruszyła postanowienia dwustronnej umowy inwestycyjnej, trybunał wyjaśnił, że odszkodowanie należy przyznać na podstawie zasady „należy przywrócić powoda do pozycji, w jakiej znalazłby się »z całym prawdopodobieństwem« w przypadku, gdyby wyrządzone zło w skali międzynarodowej nie miało miejsca”⁽⁵⁹⁾. Trybunał wyjaśnił dalej, że odszkodowanie można przyznać wyłącznie za straty, które są powiązane w sposób przyczynowy z działaniem stanowiącym przestępstwo międzynarodowe oraz że „wszelkie sugerowane przez powodów naruszenia postanowień dwustronnej umowy inwestycyjnej wynikają z tego samego faktu: przedwczesnego cofnięcia środków zachęty [w ramach EGO nr 24/1998] lub są bezpośrednio powiązane z ich przedwczesnym cofnięciem”⁽⁶⁰⁾. Podczas oceny dokładnej kwoty należnego powodom odszkodowania trybunał wziął pod uwagę, czy straty zostały w rzeczywistości poniesione oraz czy były bezpośrednio związane z cofnięciem systemu środków zachęty. Na przykład w odniesieniu do odszkodowania przyznanego z tytułu podwyższonej ceny

⁽⁵⁴⁾ Sprawa C-170/83 Hydrotherm EU:C:1984:271, pkt 10.

⁽⁵⁵⁾ Sprawa C-222/04 Cassa di Risparmio di Firenze i in., EU:C:2006:8, pkt 112.

⁽⁵⁶⁾ Sprawa C-222/04 Cassa di Risparmio di Firenze i in., EU:C:2006:8, pkt 114.

⁽⁵⁷⁾ Zob. motywy 87 i 88.

⁽⁵⁸⁾ Sprawa C-39/94 SFEI i in., EU:C:1996:285, pkt 60; sprawa C-342/96 Hiszpania przeciwko Komisji, EU:C:1999:210, pkt 41.

⁽⁵⁹⁾ Orzeczenie, pkt 917.

⁽⁶⁰⁾ Orzeczenie, pkt 928.

cukru trybunał stwierdził⁽⁶¹⁾: „Zarówno wystąpienie szkody, jak i związek przyczynowy pomiędzy cofnięciem środków zachęty a poniesioną stratą zostały odpowiednio udowodnione. Bez wątplenia w wyniku cofnięcia środka zachęty dotyczącego surowców powodowie musieli ponieść wyższe koszty cukru, który nabyli po lutym 2005 r.”.

- (95) W kontekście powyższych ustaleń oczywiste jest, że wykonując lub egzekwując orzeczenie Rumunia przyznaje powodom kwotę dokładnie odpowiadającą korzyściom przewidywanym w ramach uchylonego programu w ramach EGO nr 24/1998 od momentu jego uchylecia (dnia 22 lutego 2005 r.) do czasu jego planowanego wygaśnięcia (1 kwietnia 2009 r.). Dokładniej mówiąc, wykonanie lub egzekucja orzeczenia *de facto* powoduje zwrot należności celnych nałożonych na cukier i inne surowce przywożone w okresie od dnia 22 lutego 2005 r. do dnia 31 marca 2009 r. oraz należności celnych nałożonych na cukier przywożony, których powodowie uniknęliby, gdyby mieli możliwość magazynowania cukru przed planowym wygaśnięciem instrumentów EGO nr 24/1998 w dniu 31 marca 2009 r. Ponadto w celu zapewnić powodom pełną korzyść z kwoty odpowiadającej kwocie wynikającej z uchylonego programu oraz aby zostali „przywrócić do pozycji, w jakiej znaleźliby się »z całym prawdopodobieństwem«, trybunał przyznał również odsetki oraz odszkodowanie z tytułu rzekomo utraconej okazji i utraconego zysku⁽⁶²⁾. W rezultacie wykonanie lub egzekucja orzeczenia powoduje przywrócenie takiej sytuacji, w jakiej z całym prawdopodobieństwem powodowie znaleźliby się, gdyby program w ramach EGO nr 24/1998 nigdy nie został uchylony.
- (96) W związku z powyższym wykonanie lub egzekucja orzeczenia powoduje przyznanie powodom korzyści gospodarczej, która w innym przypadku nie byłaby dostępna na rynku. Po pierwsze, koszty surowców, jako koszty produkcji produktów końcowych, stanowią zwykłe koszty operacyjne przedsiębiorstw, a zwolnienie przedsiębiorstw z części ich zwykłych kosztów operacyjnych przyznaje im znaczną korzyść. Po drugie, przyznanie powodom odszkodowania za utracone zyski dlatego, że musieli oni sami ponieść własne koszty operacyjne także stanowi korzyść gospodarczą niedostępną w normalnych warunkach rynkowych oraz przy braku orzeczenia; w normalnych warunkach rynkowych przedsiębiorstwo musiałoby samo ponieść koszty wynikające z prowadzonej przez nie działalności gospodarczej, a zatem nie wygenerowałoby tych zysków. Po trzecie, wypłacanie powodom odsetek od wypłat rzekomo należnych w przeszłości, lecz które same w sobie należy zakwalifikować jako przynoszące korzyść, przynosi osobną i dodatkową korzyść. W normalnych warunkach rynkowych oraz przy braku orzeczenia przedsiębiorstwo również musiałoby ponieść zwykłe koszty operacyjne, nie wygenerowałoby rzekomo utraconego zysku i w związku z tym nie byłoby w stanie otrzymać odsetek od tego kapitału. W rzeczywistości, uchylając program w ramach EGO nr 24/1998, Rumunia przywróciła normalne warunki konkurencji na rynku, na którym operują powodowie, a każda próba przyznania powodom odszkodowania z tytułu cofnięcia środków zachęty w ramach EGO nr 24/1998 przyznaje korzyść niedostępną w tych normalnych warunkach rynkowych.
- (97) Podejmowane przez powodów próby oddzielenia przyznania odszkodowania od cofnięcia środków zachęty w ramach EGO nr 24/1998 są nieprzekonujące. Powodowie są zdania, że: „[W] niniejszym przypadku trybunał ICSID stwierdził, że decyzja dotycząca zachowania zgodności z unijnymi zasadami pomocy państwa była zgodna z obowiązkami Rumunii wynikającymi z dwustronnej umowy inwestycyjnej, i nie przyznał odszkodowania na rzecz powodów na tej podstawie. Zamiast tego trybunał ICSID przyznał odszkodowanie za wykroczenia państwa rumuńskiego, polegające na podtrzymaniu zobowiązań nałożonych w związku z EGO nr 24/1998 w następstwie wycofania programu oraz nieprzejrzystego zachowania względem inwestorów”.
- (98) Opis orzeczenia jest niedokładny i w żadnym przypadku nie uwzględniono w nim skutków wykonania/egzekucji orzeczenia. Wskazano już, że trybunał uznał, że wszelkie domniemane naruszenia postanowień dwustronnej umowy inwestycyjnej wynikały z „przedwczesnego cofnięcia zachęt lub były bezpośrednio powiązane z ich przedwczesnym cofnięciem”⁽⁶³⁾ oraz z przyznanymi odszkodowaniami za straty będące bezpośrednim skutkiem cofnięcia systemu środków zachęty. Przytoczono już również opinię trybunału, który twierdził, że⁽⁶⁴⁾: „[U]chylając środki zachęty w ramach EGO nr 24/1998 przed dniem 1 kwietnia 2009 r., Rumunia nie działała w sposób nierozsądny ani w złej wierze (z wyjątkiem tego, że [Rumunia] działała w sposób nierozsądny podtrzymując zobowiązania inwestorów po odstąpieniu od środków zachęty). Trybunał stwierdził jednak większością głosów, że Rumunia naruszyła uzasadnione oczekiwania powodów dotyczące dostępności środków zachęty zasadniczo w tej samej postaci, do dnia 1 kwietnia 2009 r. Rumunia również nie działała przejrzyście nie informując powodów w odpowiednim terminie o tym, że program zostanie zakończony przed określonym przez Rumunię dniem wygaśnięcia. W rezultacie trybunał uznaje, że Rumunia nie »zapewniła uczciwego i równorzędnego traktowania inwestycji« powodów w rozumieniu art. 2 ust. 3 dwustronnej umowy inwestycyjnej”.

⁽⁶¹⁾ Orzeczenie, pkt 953.

⁽⁶²⁾ Opis kwot należnych w ramach orzeczenia arbitrażowego znajduje się w motywie 27.

⁽⁶³⁾ Orzeczenie, pkt 928.

⁽⁶⁴⁾ Orzeczenie, pkt 872.

- (99) W świetle tego wniosku nie można utrzymywać, jak robią to powodowie, że trybunał uznał decyzję Rumunii dotyczącą zachowania zgodności z unijnymi zasadami pomocy państwa przez uchylenie EGO nr 24/1998 za nienaruszającą postanowień dwustronnej umowy inwestycyjnej lub że nie przyznał odszkodowania na tej podstawie⁽⁶⁵⁾. Komisja zauważa, że w uzasadnieniu swojej decyzji o przyznaniu odszkodowania za zwiększone ceny i utratę zdolności do magazynowania, a także za utracone zyski, trybunał odniósł się wyłącznie do szkód poniesionych przez powodów w wyniku cofnięcia środków zachęty w ramach EGO nr 24/1998⁽⁶⁶⁾. W szczególności trybunał nie odniósł się do swojego ustalenia, że Rumunia działała nierozsądnie, utrzymując zobowiązania inwestorów w ramach EGO nr 24/1998, i nie działała w sposób przejrzysty, ani nie przyznał dodatkowego odszkodowania na tej podstawie.

Korzyść gospodarcza (2): odszkodowanie i pomoc państwa

- (100) W przeciwieństwie do tego, co twierdzą powodowie, fakt, że wypłata odszkodowania przyznanego skarżącym przez trybunał poprzez wykonanie lub egzekucję orzeczenia wiąże się z wypłatą rekompensaty za szkody nie wyklucza występowania korzyści. Główne pytanie związane z tą kwestią dotyczy tego, czy zasady określone w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej dotyczącym *Asteris*⁽⁶⁷⁾ mają zastosowanie do omawianego przypadku. W wyroku w sprawie *Asteris* Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej ustalił, że pomoc państwa „przybiera zasadniczo inną formę prawną niż odszkodowanie, które organy krajowe byłyby ewentualnie zmuszone wypłacić osobom fizycznym, aby naprawić wyrządzoną im szkodę”⁽⁶⁸⁾. Powodowie są zdania, że obecna sprawa podlega w całości temu orzecznictwu, oraz że każda podjęta przez Komisję próba wprowadzenia rozróżnienia pomiędzy sprawą *Asteris* a omawianą sprawą jest nieprzekonująca. Komisja nie zgadza się z tym stanowiskiem.
- (101) Po pierwsze, Komisja zauważa, że sprawa *Asteris* była wynikiem innych okoliczności niż obecna sprawa. W poprzednim przypadku Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wydał wyrok w odpowiedzi na odesłanie prejudycjalne sądu greckiego, w ramach którego zwrócono się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o przedstawienie swojego stanowiska w kwestii właściwości sądów państw członkowskich pod względem rozpatrywania wniesionych przez osoby fizyczne wniosków o odszkodowanie od organów krajowych w odniesieniu do niewypłacenia pomocy w ramach wspólnej polityki rolnej Unii. Niewypłacenie pomocy nie było rezultatem niedotrzymania przez władze greckie obietnicy przyznania pomocy, lecz było raczej skutkiem włączenia przez Komisję błędów technicznych do rozporządzenia. Przedsiębiorstwa, na które miało to wpływ, wystąpiły już do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z powództwem o odszkodowanie przeciwko Komisji, który odrzucił je jako bezzasadne. W odpowiedzi na odesłanie prejudycjalne Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej sprecyzował w swoim orzeczeniu, że ponieważ uprzednio oddalił skargę o odszkodowanie przeciwko Komisji, wszelkie powództwo o odszkodowanie od państwa greckiego musiałoby opierać się na innej podstawie niż oddalona przez Trybunał skarga przeciwko Komisji, czyli na czynie niedozwolonym samych władz greckich. W szczególności Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej nie stwierdził, że przyznanie odszkodowania równego wysokości obiecanej lecz niewypłaconej niezgodnej z prawem pomocy państwa nie stanowiłoby pomocy państwa. Zatem z wyroku w sprawie *Asteris* nie wynika, że każde przyznanie odszkodowania automatycznie wykracza poza zakres unijnego prawa w zakresie pomocy państwa, jak wydają się twierdzić powodowie. W przypadkach odpowiedzialności wynikającej z bezprawnego postępowania organów krajowych nie przyznaje się raczej żadnej korzyści przedsiębiorstwu, jeżeli taka odpowiedzialność zapewnia tylko, że poszkodowana strona otrzymuje to, co jej się należy, tak jak byłoby w przypadku każdego innego przedsiębiorstwa, na mocy przepisów ogólnych w zakresie odpowiedzialności cywilnej w tym państwie członkowskim. Odszkodowanie przyznane na mocy tych przepisów ogólnych w zakresie odpowiedzialności cywilnej różni się od pomocy państwa w zakresie, w jakim nie może ono spowodować, że po otrzymaniu odszkodowania poszkodowana osoba fizyczna będzie w lepszej sytuacji.
- (102) Po drugie, aby odszkodowanie nie wchodziło w zakres zasad pomocy państwa w ramach orzecznictwa w sprawie *Asteris*, musi być oparte na ogólnej zasadzie rekompensaty⁽⁶⁹⁾. W analizowanym przypadku odszkodowanie przyznano powodom na podstawie dwustronnych umów inwestycyjnych między państwami członkowskimi UE, które Komisja uznaje za nieważne od daty wstąpienia Rumunii do Unii Europejskiej. Komisja wielokrotnie była zdania, że dwustronne umowy inwestycyjne między państwami członkowskimi UE, takie jak dwustronna umowa inwestycyjna, na której powodowie opierają swój wniosek⁽⁷⁰⁾, są sprzeczne z prawem Unii, ponieważ są

⁽⁶⁵⁾ Trybunał stwierdził, że cofnięcie środków zachęty w ramach EGO nr 24/1998 naruszyło uzasadnione oczekiwania powodów jeszcze przed rozważeniem zasadności lub przejrzystości działań Rumunii (orzeczenie, pkt 725, 726; zasadność i przejrzystość rozważono wyłącznie odpowiednio w pkt 727 i następnym oraz w pkt 837 i następnym). W związku z tym nie ma podstaw, by utrzymywać, jak sugerują powodowie, że ustalenie trybunału dotyczące naruszenia postanowień dwustronnej umowy inwestycyjnej było uzależnione od bezzasadności podtrzymywania zobowiązań inwestorów w ramach EGO nr 24/1998 lub od niewystarczającej przejrzystości działań Rumunii.

⁽⁶⁶⁾ Orzeczenie, pkt 953, 961, 971, 984, 1 016, 1 020, 1 136.

⁽⁶⁷⁾ Sprawy połączone 106/87 do 120/87 *Asteris*, EU:C:1988:457.

⁽⁶⁸⁾ Sprawy połączone 106/87 do 120/87 *Asteris*, EU:C:1988:457, pkt 23.

⁽⁶⁹⁾ Zob. decyzja Komisji z dnia 16 czerwca 2004 r. w sprawie niderlandzkiej pomocy na rzecz Akzo-Nobel celem zminimalizowania transportu chloru (sprawa N 304/2003), skrócone zawiadomienie w Dz.U. C 81 z 2.4.2005, s. 4; zob. także decyzja Komisji z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie niderlandzkiej pomocy na rzecz przeniesienia przedsiębiorstwa Steenbergen zajmującego się rozbórką samochodów (sprawa N 575/05), skrócone zawiadomienie w Dz.U. C 80 z 13.4.2007, s. 1.

⁽⁷⁰⁾ Z tego samego powodu Komisja uznałaby również za nieważne dwustronne umowy inwestycyjne między państwami członkowskimi UE opierające się na postępowaniach arbitrażowych wymienionych w przypisie 53 wniosku.

niezgodne z przepisami Traktatów unijnych, i w związku z tym należy je uznać za nieważne⁽⁷¹⁾. Komisja wielokrotnie przedstawiała swoje stanowisko państwom członkowskim, w tym zainteresowanym państwom członkowskim.

- (103) Po trzecie, Komisja zauważa, że celem orzeczenia jest przyznanie wnioskodawcom odszkodowania za obiecanie im przez Rumunię środki zachęty w ramach EGO nr 24/1998 (zmienione przez EGO nr 75/2000), lecz które z nakazu Unii Rumunia musiała znieść, by zakończyć proces negocjacji dotyczących jej wejścia do Unii. Zatem w przeciwieństwie do sprawy Asteris, powodem, dla którego wnioskodawcy wnoszą o odszkodowanie w niniejszej sprawie, jest odmowa przyznania obiecanych im przez Rumunię środków zachęty, co narusza jej zobowiązania wynikające z art. 64 układu europejskiego i ustawy nr 143/1999 zgodnie z interpretacją rumuńskiej rady ds. konkurencji w decyzji nr 244/2000 o odmowie przyznania pomocy państwa niezgodnej z prawem. Rzecznik generalny Ruiz-Jarabo Colomer wyjaśnił jednak⁽⁷²⁾, że przyznanie odszkodowania równoważnego sumie kwot pomocy, które planowano przyznać, stanowiłoby pośrednie przyznanie pomocy państwa, które zostałyby uznane za niezgodne z prawem i z rynkiem wewnętrznym. Idąc tym tokiem rozumowania, sąd uznał, że klauzule dotyczące odszkodowania w odniesieniu do odzyskania pomocy państwa stanowią pomoc państwa⁽⁷³⁾. Ponadto w wyroku w sprawie Lucchini Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że sądowi krajowemu uniemożliwiono zastosowanie prawa krajowego w przypadkach, w których zastosowanie tego prawa „uniemożliwiłoby [...] stosowanie prawa wspólnotowego, jako że uniemożliwiłoby odzyskanie pomocy państwa przyznanej z naruszeniem prawa wspólnotowego”⁽⁷⁴⁾.
- (104) Podejmowane przed powodów próby odróżnienia tych spraw od niniejszej sprawy są nieprzekonujące. Nie jest istotne to, że dokładne fakty leżące u podstaw tych spraw różnią się od tych w omawianym przypadku, lecz to, że zasada leżąca u podstaw tych spraw, która stanowi, że prawo krajowe, w tym ustalenia dotyczące odpowiedzialności wynikające z prawa krajowego, nie może być zastosowane, jeżeli jego stosowanie uniemożliwiłoby stosowanie unijnego prawa w zakresie pomocy państwa, a w związku z tym ostatecznie skutkowałoby przyznaniem pomocy państwa niezgodnej z prawem. W świetle powyższych informacji sprawa Asteris nie wyłącza przyznania odszkodowania jako rekompensaty z tytułu zwrotu niezgodnej z prawem pomocy państwa lub z tytułu nieotrzymania pomocy państwa. Komisja jest zdania, że ta sama zasada powinna mieć zastosowanie w przypadku, gdy odpowiedzialność wynika z traktatu prawa międzynarodowego zawartego między dwoma państwami członkowskimi (takiego jak dwustronna umowa inwestycyjna między państwami członkowskimi UE), którego zastosowanie daje podstawy do przyznania pomocy państwa. Jeżeli wprowadzenie w życie wewnątrzunijnego traktatu przez państwo członkowskie uniemożliwiłoby zastosowanie prawa unijnego, dane państwo członkowskie musi przestrzegać prawa unijnego, ponieważ pierwotne prawo Unii, takie jak określone w art. 107 i 108 Traktatu, jest nadrzędne wobec zobowiązań międzynarodowych tego państwa członkowskiego.
- (105) Przekonanie powodów, że nigdy nie wydano formalnego prawomocnego orzeczenia uznającego, że EGO nr 24/1998 stanowi pomoc państwa niezgodną z prawem, ani że przedmiotowe środki zachęty były niezgodne z rynkiem wewnętrznym jest w tym aspekcie bez znaczenia, ponieważ to wykonanie/egzekucja orzeczenia, a nie obiecanie w ramach EGO nr 24/1998 zachęty inwestycyjne, stanowi kwestionowany środek i podstawę do niniejszej decyzji. Rzeczywiście, biorąc pod uwagę, że EGO nr 24/1998 uchylono w dniu 22 lutego 2005 r. oraz że po tym dniu nie wypłacono żadnej pomocy w ramach tych przepisów, rumuńska rada ds. konkurencji ani Komisja nie mogła stwierdzić w formalnym orzeczeniu, że EGO nr 24/1998 skutkowało przyznaniem pomocy państwa niezgodnej z rynkiem wewnętrznym w okresie od 22 lutego 2005 r. do 1 kwietnia 2009 r., przy czym podany przedział czasowy jest okresem, za który powodom przyznano odszkodowanie na mocy orzeczenia.
- (106) Z tego właśnie powodu nie ma również potrzeby przyjęcia przez Komisję formalnej decyzji stwierdzającej istnienie pomocy państwa w przypadkach, w których sąd krajowy lub trybunał arbitrażowy przyznaje odszkodowanie od państwa członkowskiego za wycofanie środka pomocy. W art. 107 ust. 1 Traktatu znajduje się ogólny zakaz dotyczący przyznawania pomocy państwa „w jakiegokolwiek formie”. Dokładna forma środka nie ma zatem znaczenia dla ustalenia, czy przynosi on przedsiębiorstwu korzyść gospodarczą⁽⁷⁵⁾. W związku z powyższym, jeżeli pomoc państwa przyznano poprzez wykonanie lub egzekucję wyroku lub orzeczenia, a Komisja uznaje, że

⁽⁷¹⁾ Zob. odpowiedź komisarza De Gucht na pytanie wymagające odpowiedzi ustnej O-000043/2013/zm.1, w której stwierdził: „Komisja zgadza się, że dwustronne umowy inwestycyjne (BIT) między państwami członkowskimi UE są niezgodne z prawem”, sesja plenarna z dnia 22 maja 2013 r. Zob. dalej dokument roboczy służb Komisji z dnia 3 lutego 2012 r. w sprawie przepływów kapitału i inwestycji w UE – dokument służb Komisji w sprawie monitorowania rynku, SWD(2012)6 final, s. 13. Zob. również dokument roboczy służb Komisji z dnia 15 kwietnia 2013 r. w sprawie swobodnego przepływu kapitału w UE, SWD(2013)146 final, s. 11 i 14; dokument roboczy służb Komisji z dnia 18 marca 2014 r. w sprawie swobodnego przepływu kapitału w UE SWD(2014)115 final, s. 12; oraz Komisja Europejska, Działania monitorujące i analiza, Dwustronne umowy inwestycyjne między państwami członkowskimi UE z 2012 r., dostępne pod adresem: http://ec.europa.eu/internal_market/capital/analysis/monitoring_activities_and_analysis/index_en.htm.

⁽⁷²⁾ Opinia z dnia 28 kwietnia 2005 r. w sprawach połączonych C-346/03 i C-529/03 Atzori, ECLI:EU:C:2005:256, pkt 198.

⁽⁷³⁾ Sprawa T-384/08 Elliniki Nafpigokataskevastiki AE Chartofylakeiou przeciwko Komisji, EU:T:2011:650; oraz sprawa T-565/08, Corsica Ferries przeciwko Komisji, EU:T:2012:415, pkt 23, 114 i 120–131. Zob. także przez analogię sprawa C-111/10 Komisja przeciwko Radzie, EU:C:2013:785, pkt 44.

⁽⁷⁴⁾ Sprawa C-119/05 Lucchini, EU:C:2007:434, pkt 59.

⁽⁷⁵⁾ Sprawa C-280/00 Altmark Trans, EU:C:2003:415, pkt 84.

tak jest w przypadku przedmiotowego orzeczenia, w związku z przedmiotowym wykonaniem lub egzekucją Komisja musi wykazać równoczesne spełnienie warunków określonych w art. 107 ust. 1 Traktatu oraz zgodność pomocy z rynkiem wewnętrznym.

- (107) W każdym razie Komisja przypomina, że po uchyleniu EGO nr 24/1998 rumuńska rada ds. konkurencji i rząd rumuński stwierdziły oraz uznano w szeregu wspólnych stanowisk Unii Europejskiej, że EGO nr 24/1998 umożliwiło przyznanie niezgodnej z prawem pomocy państwa w ramach układu europejskiego, decyzji nr 4/2000 rady stowarzyszenia Rumunia–UE, ustawy nr 143/99 oraz wspólnotowego dorobku prawnego. Ponadto decyzja nr 244/2000 rumuńskiej rady ds. konkurencji nigdy nie była kwestionowana ani nie uznano jej nieważności, lecz została jedynie zignorowana przez rumuńskiego prawodawcę poprzez przyjęcie EGO nr 75/2000, co było sprzeczne z przepisami ustawy nr 143/1999 w sprawie pomocy państwa i w związku z tym spowodowało naruszenie obowiązków wynikających z układu europejskiego i decyzji nr 4/2000 rady stowarzyszenia Rumunia–UE. Unia następnie nalegała, aby Rumunia zastosowała się do tej decyzji, wypełniła swoje obowiązki wynikające z układu europejskiego oraz wspólnotowego dorobku prawnego w kontekście negocjacji w sprawie przystąpienia, co uczyniła, uchylając EGO nr 24/1998.
- (108) Z wymienionych powyżej powodów Komisja stwierdza, że wypłata odszkodowania przyznanego powodom przez Trybunał poprzez wykonanie lub egzekucję orzeczenia stanowi korzyść gospodarczą na rzecz powodów, której nie uzyskalisby w normalnych warunkach rynkowych.

Selektywność

- (109) Pomocy państwa nie stanowią wszystkie środki, które przynoszą korzyść przedsiębiorstwu, lecz tylko te, które przynoszą korzyść gospodarczą w sposób selektywny określonym przedsiębiorstwom lub kategoriom przedsiębiorstw lub określonym sektorom gospodarki.
- (110) Na mocy orzeczenia przyznano odszkodowanie wyłącznie powodom. W związku z tym, wypłacając odszkodowanie, poprzez wykonanie lub egzekucję orzeczenia, Rumunia przyznaje korzyść wyłącznie powodom. Środek jest zatem selektywny.
- (111) Ponadto, jak wynika z wyroku w sprawie Asteris, rekompensata za szkody nie przyniesie selektywnej korzyści pojedynczemu przedsiębiorstwu wyłącznie w zakresie, w jakim odszkodowanie to wynika z zastosowania ogólnej zasady prawa dotyczącej zobowiązań rządu, na którą powołać się może każda osoba fizyczna, tak że wyklucza to jakiegokolwiek przyznanie odszkodowania przynoszące selektywną korzyść określonym grupom w społeczeństwie. Kwestionowany środek, który wynika z zastosowania postanowień dwustronnej umowy inwestycyjnej, nie spełnia tego wymogu w odniesieniu do każdego z powodów w omawianej sprawie.
- (112) Po pierwsze, dwustronna umowa inwestycyjna przyznaje przedmiotowe prawo do odszkodowania określonej grupie inwestorów, to znaczy inwestorom z dwóch państw członkowskich, które zawarły dwustronną umowę inwestycyjną między państwami członkowskimi UE, tj. Szwecji i Rumunii. W związku z tym nie każdy unijny inwestor znajdujący się w podobnej sytuacji mógłby dochodzić na podstawie tej dwustronnej umowy inwestycyjnej odszkodowania, które odpowiadałoby środkom zachęty obiecanych w ramach uchylonego programu pomocy ustanowionego na podstawie EGO nr 24/1998, lecz tylko inwestorzy będący określonej narodowości. Korzyść jest zatem selektywna w takim zakresie, w jakim wypłata odszkodowania przyznanego inwestorowi zgodnie z dwustronną umową inwestycyjną jest równoznaczna z przyznaniem odszkodowania. Jeżeli chodzi o stwierdzenie powodów, że Komisja uprzednio uznała ogólny charakter korzyści wynikających z dwustronnych umów inwestycyjnych (zob. motyw 66), przytoczone przez powodów stwierdzenie na poparcie tego wniosku nie jest w rzeczywistości twierdzeniem Komisji, lecz fragmentem badania przygotowanego przez wykonawcę zewnętrznego dla Departamentu Tematycznego Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Zewnętrznej Parlamentu Europejskiego. Po drugie, w celu usunięcia wszelkich wątpliwości dotyczących własności opinii wyrażonych w niniejszym badaniu zamieszczono w nim zastrzeżenie określające, że autor ponosi wyłączną odpowiedzialność za wyrażone opinie oraz że nie odzwierciedlają one oficjalnego stanowiska Parlamentu Europejskiego. Oświadczenia zawartego w niniejszym sprawozdaniu nie można przypisać Komisji i nie ma ono znaczenia dla omawianej sprawy.
- (113) Po drugie, w ramach kwestionowanego środka wnioskodawcom przyznaje się odszkodowanie za cofnięcie zachęt inwestycyjnych, które są selektywne w swoim charakterze. Środki zachęty oferowane w ramach EGO nr 24/1998 były faktycznie dostępne wyłącznie dla przedsiębiorstw prowadzących inwestycje w określonych regionach. W związku z tym przyznane skarżącym przez trybunał odszkodowanie należy z natury uznać za selektywne, ponieważ odpowiada korzyściom obiecanych w ramach uchylonego EGO nr 24/1998.
- (114) W każdym razie Komisja uznaje dwustronną umowę inwestycyjną, na mocy której trybunał przyznał powodom odszkodowanie, za unieważnioną w chwili przystąpienia Rumunii do Unii, tak aby nie można było jej uznać za podstawę ogólnej zasady prawa dotyczącej obowiązku rządu, na której powinien opierać się każdy inwestor.
- (115) Z uwagi na wszystkie powyższe powody Komisja stwierdza, że wykonanie lub egzekucja orzeczenia powodują przyznanie powodom selektywnej korzyści.

Zasoby państwowe

- (116) Jedynie korzyści przyznawane bezpośrednio lub pośrednio z zasobów państwowych mogą stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu. W analizowanym przypadku Rumunia częściowo wykonała już orzeczenie przez odliczenie części odszkodowania przyznanego przez trybunał na rzecz powodów od podatków należnych ze strony jednego z powodów na rzecz państwa rumuńskiego. Wyznaczony przez sąd wykonawca zajął ponadto fundusze ze Skarbu Państwa w celu zaspokojenia nieregulowanych roszczeń powodów w ramach niniejszego orzeczenia. Wszystkie bezpośrednie wypłaty z budżetu państwa, rezygnację z przychodów państwa poprzez odpisanie należnych podatków lub przeniesienie innych aktywów państwa (takich jak akcje innych przedsiębiorstw lub przekazanie przejętych aktywów) na powodów, dobrowolnie lub w drodze wydanego przez sąd nakazu, uznaje się za środki finansowane z zasobów państwowych.

Możliwości przypisania państwu

- (117) Aby selektywna korzyść stanowiła pomoc w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, musi między innymi istnieć możliwość przypisania jej państwu⁽⁷⁶⁾. W analizowanym przypadku powodowie utrzymują, że wykonanie orzeczenia „jest automatyczną i wymuszoną konsekwencją obowiązków Rumunii wynikających z konwencji ICSID, wyraźnie nie można jej przypisać państwu, a w związku z tym nie stanowi pomocy państwa”. Argumentacja powodów opiera się na tym, że ponieważ Rumunia podlega wynikającemu z prawa międzynarodowego zobowiązaniu do wykonania orzeczenia, działania tego nie można przypisać państwu. Komisja nie zgadza się z takim rozumowaniem i jest zdania, że środek można przypisać Rumunii z następujących powodów.
- (118) Komisja zauważa na początku, że dobrowolna zgoda Rumunii na zawarcie dwustronnej umowy inwestycyjnej, w szczególności art. 7 tej umowy, stworzyły warunki dla przyznania selektywnej korzyści wynikającej z orzeczenia, jak wyjaśniono w motywie 110 i następnym.
- (119) Ponadto, jeżeli Rumunia dobrowolnie wykona orzeczenie wypłacając przyznane powodom przez trybunał odszkodowanie, nie będzie wątpliwości co do tego, że działanie to można przypisać państwu rumuńskiemu. W każdym razie dotyczy to części odszkodowania przyznanego powodom na mocy orzeczenia, które Rumunia odliczy od podatków należnych ze strony jednego z powodów, tj. S.C. European Food S.A, na rzecz władz Rumunii. Dotyczy to również decyzji Rumunii w sprawie dobrowolnej wypłaty należnego odszkodowania przyznanego przez trybunał.
- (120) Ponadto każde działanie rumuńskich organów państwowych można przypisać Rumunii. Do wspomnianych organów państwowych należy rząd państwa członkowskiego i inne organy publiczne. W szczególności za organy państwa uznaje się również sądy krajowe państwa oraz wyznaczonych przez sąd wykonawców i komorników sądowych, w związku z czym są one związane na mocy art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej obowiązkiem lojalnej współpracy z Unią. W związku z tym działania sądów krajowych i wyznaczonych przez sąd wykonawców i komorników sądowych można przypisać państwu rumuńskiemu, tak więc jeżeli w wyniku działań podjętych przez rumuńskie sądy lub wyznaczonych przez sąd wykonawców i komorników sądowych Rumunia będzie zmuszona do przyznania powodom odszkodowania na mocy orzeczenia, działanie to również można przypisać państwu rumuńskiemu. Zgodnie z prawem unijnym uznaje się wyłącznie ograniczone zwolnienie ze stosowania ogólnej zasady przypisania środka państwu: środek nie podlega możliwości przypisania państwu członkowskiemu, jeżeli dane państwo członkowskie zobowiązane jest do wdrożenia tego środka na podstawie prawa Unii Europejskiej bez jakiegokolwiek uznaniowości. W takim przypadku środek wynika z aktu prawodawstwa unijnego i nie można go przypisywać państwu. Nie podlega jednak dyskusji, że Rumunia nie jest zobowiązana do wykonania orzeczenia na mocy prawa unijnego. Każdą decyzję o wykonaniu lub egzekucji orzeczenia, podjętą przez rząd rumuński lub rumuńskie sądy krajowe, można zatem przypisać państwu rumuńskiemu.
- (121) W świetle powyższych ustaleń Komisja stwierdza, że przedmiotowy środek można przypisać Rumunii.

Zakłócenie konkurencji i wpływ na wymianę handlową

- (122) Uznaje się, że środek przyznany przez państwo stanowi zakłócenie lub grozi zakłóceniem konkurencji w przypadku, gdy powoduje on poprawę pozycji konkurencyjnej odbiorcy w porównaniu z pozycją innych przedsiębiorstw, z którymi beneficjent konkuruje⁽⁷⁷⁾. Ze względów praktycznych zakłada się zatem, że do zakłócenia konkurencji w rozumieniu art. 107 Traktatu dochodzi w momencie przyznania przez państwo korzyści finansowej przedsiębiorstwu w sektorze zliberalizowanym, w którym istnieje lub mogłaby istnieć konkurencja. Przyznana przedsiębiorstwu korzyść zakłócająca konkurencję zwykle będzie wpływać również na wymianę handlową między państwami członkowskimi. Wymiana handlowa między państwami członkowskimi jest zakłócona, jeżeli środek umacnia konkurencyjną pozycję przedsiębiorstwa będącego beneficjentem w porównaniu z innymi przedsiębiorstwami konkurującymi w wewnątrzspółnotowej wymianie handlowej⁽⁷⁸⁾.

⁽⁷⁶⁾ Sprawa T-351/02 Deutsche Bahn przeciwko Komisji, EU:T:2006:104, pkt 101.

⁽⁷⁷⁾ Sprawa 730/79 Phillip Morris, EU:C:1980:209, pkt 11. Sprawy połączone T-298/97, T-312/97 itd. Alzetta, EU:T:2000:151, pkt 80.

⁽⁷⁸⁾ Sprawa T-288/97 Friuli Venezia Giulia, EU:T:2001:115, pkt 41.

- (123) Komisja stwierdziła już (zob. motyw 81 i następne), że powodowie tworzą razem jedną jednostkę gospodarczą, która z kolei stanowi właściwe przedsiębiorstwo do celów stosowania unijnych zasad pomocy państwa. Przedsiębiorstwo to jest aktywne na zliberalizowanym rynku, konkurując z innymi przedsiębiorstwami. Komisja stwierdziła również, że wypłata odszkodowania na rzecz powodów, poprzez wykonanie lub egzekucję orzeczenia, umocniłaby ich konkurencyjną pozycję w porównaniu z innymi konkurującymi z nimi przedsiębiorstwami, które nie otrzymały podobnego odszkodowania za wycofanie niezgodnej z prawem pomocy państwa. Podstawą przewidzianego w orzeczeniu odszkodowania jest kwota odpowiadająca należnościom celnym stosowanym w odniesieniu do surowców, utraconemu zyskowi oraz odsetkom od łącznej kwoty przyznanego odszkodowania. Koszty surowców jako koszty produkcji produktów końcowych stanowią zwykłe koszty operacyjne przedsiębiorstw. Zwolnienie wnioskodawców z części ich zwykłych kosztów operacyjnych przyznaje im znaczną przewagę konkurencyjną, podobnie jak przyznanie wnioskodawcom odszkodowania za utracony zysk oraz wypłata odsetek. Powodowie zajmują się produkcją produktów spożywczych, produktów młynarskich i opakowań z tworzyw sztucznych. Istnieje zliberalizowany rynek wszystkich tych produktów, więc wszelka przyznana powodom korzyść może zakłócić konkurencję. Biorąc pod uwagę fakt, że produkty pierwotnie wyprodukowane przez powodów mogą być, i w rzeczywistości są, przedmiotem powszechnej wymiany handlowej między państwami członkowskimi, oczywiste jest, że wszelka korzyść przyznana na rzecz powodów może również wpływać na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (124) Komisja zauważa, że w argumentach powodów zaprzeczających zakłóceniu konkurencji powtarzają się jedynie stwierdzenia, że braci Miculów nie można uznać za przedsiębiorstwa oraz że wykonanie orzeczenia nie przyznałoby powodom żadnej korzyści. Oba stwierdzenia zostały już obszernie omówione powyżej (zob. motyw 81 i następne oraz 92 i następne) i nie wymagają dalszych uwag.

Wniosek

- (125) Z wymienionych powyżej powodów Komisja uważa, że wypłata odszkodowania przyznanego powodom przez trybunał stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu.

7.2. Stosowanie zasad pomocy państwa nie wpływa na prawa i obowiązki chronione art. 351 Traktatu

- (126) Artykuł 351 Traktatu stanowi, że „[p]ostanowienia Traktatów nie naruszają praw i obowiązków wynikających z umów zawartych [...] wobec Państw przystępujących, przed datą ich przystąpienia, między jednym lub większą liczbą państw członkowskich, z jednej strony, a jednym lub większą liczbą państw trzecich, z drugiej strony”. W omawianym przypadku prawa i obowiązki, na których opierają się powodowie, wynikają z dwustronnej umowy inwestycyjnej.
- (127) Z treści art. 351 Traktatu wyraźnie wynika, że umowa ta nie ma zastosowania w niniejszej sprawie, ponieważ dwustronna umowa inwestycyjna jest traktatem zawartym między dwoma państwami członkowskimi Unii, Szwecją i Rumunią, a nie traktatem zawartym „między jednym lub większą liczbą państw członkowskich, z jednej strony, a jednym lub większą liczbą państw trzecich, z drugiej strony”. W związku z powyższym zastosowanie prawa w zakresie pomocy państwa w odniesieniu do niniejszej sprawy nie wpływa na prawa i obowiązki chronione art. 351 Traktatu.
- (128) W tym kontekście Komisja przypomina, że w ramach prawa unijnego inne zasady mają zastosowanie, z jednej strony, w odniesieniu do dwustronnych umów inwestycyjnych między państwami członkowskimi UE, a inne do dwustronnych umów inwestycyjnych zawartych między państwem członkowskim Unii a państwem trzecim, z drugiej strony. W przypadku dwustronnych umów inwestycyjnych między państwami członkowskimi UE Komisja jest zdania, że takie umowy są sprzeczne z prawem Unii, niezgodne z przepisami Traktatów unijnych, i w związku z tym należy je uznać za nieważne. Natomiast dwustronne umowy inwestycyjne zawarte pomiędzy państwem członkowskim Unii a państwem trzecim są regulowane rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1219/2012⁽⁷⁹⁾ ustanawiającym przepisy przejściowe w zakresie dwustronnych umów inwestycyjnych między państwami członkowskimi a państwami trzecimi do czasu stopniowego zastąpienia przez umowy Unii dotyczące tego samego przedmiotu, w świetle wyłącznych kompetencji Unii w odniesieniu do wspólnej polityki handlowej, której podlegają bezpośrednio inwestycje zagraniczne⁽⁸⁰⁾.
- (129) Rumunia jest również stroną wielostronnej konwencji ICSID, do której przystąpiła przed przystąpieniem do Unii. Ponieważ jednak żadne państwo trzecie będące Umawiającą się Stroną konwencji ICSID nie jest stroną dwustronnej umowy inwestycyjnej biorącą udział w obecnym postępowaniu, w tym przypadku art. 351 nie ma zastosowania.

⁽⁷⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1219/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. ustanawiające przepisy przejściowe w zakresie dwustronnych umów inwestycyjnych między państwami członkowskimi a państwami trzecimi (Dz.U. L 351 z 20.12.2012, s. 40).

⁽⁸⁰⁾ Artykuł 3 ust. 1 lit. e) Traktatu.

7.3. Nowa pomoc

- (130) Artykuł 107 ust. 1 Traktatu stanowi, że pomoc państwa jest zasadniczo niezgodna z rynkiem wewnętrznym. Jeżeli Komisja nie uzna, że środek pomocy jest zgodny z rynkiem wewnętrznym, państwa członkowskie nie mogą wprowadzić w życie pomocy państwa. Zgodnie z art. 108 ust. 3 Traktatu państwo członkowskie musi informować Komisję o wszelkich planach zmiany lub przyznania pomocy i nie wprowadza w życie projektowanego środka dopóki Komisja nie podejmie końcowej decyzji w sprawie zgodności tego środka z rynkiem wewnętrznym.
- (131) Zakaz wprowadzania w życie jakichkolwiek środków pomocy bez wydania przez Komisję ostatecznej decyzji w sprawie zgodności tego środka pomocy ma oczywiście zastosowanie jedynie do środków pomocy wprowadzonych w życie po wejściu w życie Traktatu w danym państwie członkowskim. W przypadku Rumunii Traktat wszedł w życie w dniu 1 stycznia 2007 r.
- (132) Powodowie argumentują, że wykonanie lub egzekucja orzeczenia stanowiłyby „nową pomoc” w rozumieniu art. 1 lit. c) rozporządzenia (WE) nr 659/1999. Utrzymują, że nawet jeżeli ocena Komisji jest poprawna *quod non* i wykonanie lub egzekucja orzeczenia stanowiłyby pomoc, datą przyznania tej pomocy byłby moment pierwotnego przyznania korzyści powodom w ramach EGO nr 24/1998, które miało miejsce w 2000 r. i 2002 r., a zatem przed przystąpieniem Rumunii do Unii. Według powodów ostatnim momentem, który można uznać za dzień przyznania, jest data wejścia w życie dwustronnej umowy inwestycyjnej, na której oparte jest orzeczenie i która weszła w życie w 2003 r.
- (133) Komisja nie zgadza się z powodami i uważa, że wypłata odszkodowania przyznanego powodom przez trybunał, bez względu na to czy przez wykonanie czy egzekucję orzeczenia, stanowi nową pomoc, a zatem podlega w pełni mechanizmowi kontroli pomocy państwa określonemu w art. 107 i 108 Traktatu. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej pomoc musi być uznana za przyznaną w momencie gdy beneficjent posiadał bezwarunkowe prawo do otrzymania jej zgodnie z mającymi zastosowanie krajowymi przepisami⁽⁸¹⁾. Ani przyjęcie w dniu 2 października 1998 r. EGO nr 24/1998, ani uznanie regionu Ştei-Nucet w okręgu Bihor za region znajdujący się w niekorzystnym położeniu na okres 10 lat (obowiązujące od dnia 1 kwietnia 1999 r.), ani przyznanie świadectw stałego inwestora S.C. European Food S.A (w dniu 1 czerwca 2000 r.) oraz S.C. Starmill S.R.L i S.C. Multipack (w dniu 17 maja 2002 r.) nie nadały powodom bezwarunkowego prawa uzyskania instrumentu surowcowego do dnia 1 kwietnia 2009 r. Prawo do tego instrumentu uzyskała raczej dopiero spółka kwalifikująca się do pomocy w ramach programu ustanowionego na mocy EGO nr 24/1998:
- w ramach pierwotnego programu ustanowionego na mocy EGO nr 24/1998: jeżeli agencja rozwoju regionalnego zatwierdziła dokumenty dotyczące sprzedaży produkcji spółki poświadczające, że miał miejsce import surowców przeznaczonych do włączenia do wewnętrznej produkcji, przyznając prawo do zwrotu zapłaconych należności celnych⁽⁸²⁾, oraz
  - po zamianie instrumentu surowcowego wprowadzonego przez EGO nr 24/1998 na zwolnienie z należności celnych zgodnie z EGO nr 75/2000: jeżeli spółka kwalifikująca się do pomocy w ramach tego programu importowała surowce w celu ich włączenia do wewnętrznej produkcji i wystąpiła z wnioskiem o zwolnienie skierowanym do organów kontroli granicznej na podstawie należycie potwierdzonych dokumentów.
- (134) Ponieważ program ustanowiony na mocy EGO nr 24/1998, zmieniony rozporządzeniem EGO nr 75/2000, został wycofany w dniu 22 lutego 2005 r., żadna ze spółek importująca surowce do Rumunii w celu włączenia ich do wewnętrznej produkcji nie mogła uzyskać prawa do pomocy w ramach krajowych przepisów regulacyjnych po tej dacie. W związku z tym roszczenie o odszkodowanie od państwa rumuńskiego wynika jedynie z orzeczenia w połączeniu z przepisami rumuńskiego prawa krajowego, nadającymi mu skutek prawny w krajowym porządku prawnym obowiązującym w Rumunii. Ponieważ orzeczenie zostało wydane i ryzyko zrealizowało się po przystąpieniu Rumunii do Unii, bezwarunkowe prawo do otrzymania odszkodowania przyznane przez trybunał w ramach rumuńskiego prawa krajowego, wynikające z ratyfikacji konwencji ISCID włączającej tę konwencję do krajowego porządku prawnego obowiązującego w Rumunii i w związku z tym nadające skutek prawny orzeczeniu, zostało przyznane powodom dopiero po przystąpieniu Rumunii do Unii.

⁽⁸¹⁾ Sprawa C-129/12 Magdeburger Mühlenwerke EU:C:2013:200, pkt 40.

⁽⁸²⁾ W punkcie 148 orzeczenia znajduje się tłumaczenie na język angielski pierwotnego postanowienia przewidującego ustanowienie instrumentu surowcowego (który stanowi zachętę inwestycyjną, której wycofanie doprowadziło do przyznania wnioskodawcom odszkodowań w ramach orzeczenia). Zgodnie z tym tłumaczeniem art. 6 ust. 1 lit. b) stanowi, że: „Privately held companies, Romanian legal entities, as well as small or family business, authorised pursuant to the Decree-Law no. 54/1990 concerning the organisation and operation of free initiative-based economic activities that are headquartered and conduct business within the disadvantaged region, will be granted the following advantages for their new investments in the these regions: [...] refunds of customs duties on raw materials, spare parts and/or components necessary of achieving the investor's own production in that region. The refunds will be made based on the approval by the regional development agencies of the companies' production sales documents. The funds necessary for the refund of the customs duties will be provided to the Agency for Regional Development from the Regional development Fund. In case of unprivileged regions belonging to two or more administrative-territorial units, the funds necessary for the refund of the customs duties will be provided by the National Agency for Regional Development from the National Development Fund [the »Raw Materials Incentive« or »Raw Materials Facility«].”

- (135) W tym kontekście należy również zauważyć, że powodom przyznawane jest w ramach orzeczenia odszkodowanie w kwocie odpowiadającej korzyściom przewidzianym w ramach zlikwidowanego instrumentu surowcowego wprowadzonego w programie w ramach EGO nr 24/1998 od momentu uchylecia tych przepisów (22 lutego 2005 r.) aż do domniemanej planowanej daty zakończenia (1 kwietnia 2009 r.). Okres ten obejmuje nieco ponad 49 miesięcy, przy czym przez dłuższą część tego okresu (27 miesięcy) Rumunia była pełnoprawnym członkiem Unii bezpośrednio podlegającym zasadom pomocy państwa określonym w Traktacie. Ponadto w ramach orzeczenia powodom przyznano odszkodowanie za utraconą możliwość magazynowania zapasów cukru w 2009 r., zakładając, że powiązane straty poniesione zostały między 31 marca 2009 r. a 1 lipca 2010 r. Te rzekome straty poniesione zostały zatem w całości po przystąpieniu Rumunii do Unii w 2007 r. Ponadto trybunał przyznał odszkodowanie za utracony zysk, przy uwzględnieniu rzekomych strat poniesionych między dniem 1 stycznia 2005 r. a dniem 31 sierpnia 2011 r. Okres ten obejmuje 80 miesięcy, przy czym przez znaczną część tego okresu (56 miesięcy) Rumunia była pełnoprawnym członkiem Unii bezpośrednio podlegającym zasadom pomocy państwa określonym w Traktacie.
- (136) Ponadto program zachęt w ramach EGO nr 24/1998 nie został wymieniony w załączniku V do rozdziału 2, n. 1 aktu przystąpienia Rumuni do Unii, który zawiera wyczerpujący wykaz środków pomocy państwa, które uznane byłyby za istniejącą pomoc w dniu przystąpienia Rumunii do Unii⁽⁸³⁾ ⁽⁸⁴⁾.
- (137) Fakt, że ani akt przystąpienia, ani Traktat nie miały zastosowania w przypadku Rumunii, w momencie gdy Rumunia rzekomo naruszyła swoje obowiązki wynikające z dwustronnej umowy inwestycyjnej wskutek wycofania programu pomocy ustanowionego na mocy EGO nr 24/1998 lub gdy powodowie wystąpili z roszczeniami w ramach dwustronnej umowy inwestycyjnej do trybunału nie ma znaczenia. W żadnym momencie powodowie nie otrzymali bezwarunkowego prawa do wypłaty odszkodowania przyznanego przez trybunał, co stanowi środek objęty postępowaniem. Dopiero po stwierdzeniu przez trybunał naruszenia art. 2 ust. 3 dwustronnej umowy inwestycyjnej wskutek wydania w dniu 11 grudnia 2013 r. orzeczenia, które w połączeniu z przepisami rumuńskiego prawa krajowego nadało mu skutek prawny w krajowym porządku prawnym obowiązującym w Rumunii, powodowie otrzymali bezwarunkowe prawo do tego odszkodowania, które mogli egzekwować od Rumunii. Wydarzenie to miało miejsce po przystąpieniu Rumunii do Unii Europejskiej.
- (138) Sprawy powodów nie można zatem porównywać z decyzją Komisji w sprawie N 380/04, do której się oni odwołują. Sprawa N 380/04 dotyczyła umowy zawartej między spółką Latvijas Gāze („LG”) a Łotwą w 1997 r. W momencie zaistnienia sporu między LG a Łotwą dotyczącego obowiązków Łotwy wynikających z umowy wszczęto w Sztokholmie handlowe postępowanie arbitrażowe zgodnie z zasadami UNCITRAL. Trybunał arbitrażowy, ustanowiony w celu przeprowadzenia tego postępowania, orzekł w dniu 19 czerwca 2003 r., że Łotwa winna jest LG odszkodowanie za okres od 10 stycznia 2001 r. do 10 marca 2003 r. Łotwa nie wywiązała się z orzeczenia arbitrażowego przed przystąpieniem do Unii w dniu 1 maja 2004 r. i powiadomiła Komisję o planowanym wykonaniu tego orzeczenia po przystąpieniu. W swojej decyzji Komisja zauważyła, że obowiązek wypłaty odszkodowania wynika z umowy zawartej w 1997 r. i że odszkodowanie przyznane przez trybunał arbitrażowy odnosiło się w całości do okresu przed przystąpieniem Łotwy, a także że samo orzeczenie arbitrażowe zostało wydane przed przystąpieniem Łotwy do Unii. Na tej podstawie Komisja stwierdziła, że „wypłata [...] odszkodowań przyznaných przez trybunał [...] stanowi jedynie działanie mające na celu realizację środka, który całkowicie skryształizował się przed przystąpieniem” oraz że wykonania orzeczenia arbitrażowego z 2003 r. nie można uznać za „nową pomoc”. Ponadto w samej decyzji Komisji w sprawie N 380/04 wskazano, że nie wyklucza ona możliwości analizy potencjalnych przyszłych wypłat w ramach umowy dotyczących okresów po przystąpieniu, w związku z czym ogranicza ona znacznie podejście wybrane w odniesieniu do określonych faktów przedstawionych przez Łotwę.
- (139) W niniejszej sprawie natomiast obowiązek wypłaty odszkodowania wynika z orzeczenia, które wydano w 2013 r., odszkodowanie przyznane powodom przez trybunał odnosi się w głównej mierze do okresu po przystąpieniu Rumunii do Unii, a samo orzeczenie wydano prawie siedem lat po przystąpieniu Rumunii do Unii. Ponadto decyzja w sprawie N 380/04 zupełnie różni się od niniejszej sprawy tym, że w poprzednim przypadku nie było żadnych przesłanek świadczących, że w przypadku wykonania lub egzekucji orzeczenia arbitrażowego z 2003 r. LG uzyskałoby niezgodną z prawem pomoc państwa, której Łotwa obiecałaby udzielić wbrew swoim zobowiązaniom dotyczącym pomocy państwa jako państwa kandydującego do przystąpienia do Unii.

⁽⁸³⁾ Trzy kategorie istniejącej pomocy, o których mowa w akcie przystąpienia, obejmują:

- środki pomocy wprowadzone w życie przed dniem 10 grudnia 1994 r.,
- środki pomocy wymienione w dodatku do niniejszego załącznika,
- środki pomocy, które przed dniem przystąpienia zostały uznane przez organ nadzorujący pomoc państwa w nowych państwach członkowskich jako zgodne z wspólnotowym dorobkiem prawnym i w stosunku do których Komisja, zgodnie z procedurą przewidzianą w ustępie 2, nie zgłosiła sprzeciwu w związku z istnieniem poważnych wątpliwości, co do zgodności tych środków ze wspólnym rynkiem.

Te trzy kategorie nie obejmują żadnych decyzji dotyczących wykonania orzeczenia. Nawet jeżeli uzna się, że wykonanie orzeczenia jedynie przywraca prawa powodów zgodnie z EGO nr 24/1998, tak jakby odnośne środki zachęty obowiązujące na jego mocy nie zostały uchylone przed planowanym terminem ich wygaśnięcia, to przywrócenie z mocą wsteczną nadal należałoby uznać za „nową pomoc” od dnia przystąpienia Rumunii do Unii.

⁽⁸⁴⁾ Zob. również wyrok w sprawach połączonych T-80/06 i T-182/09 Budapesti Erömü, EU:T:2012:65, pkt 54.

- (140) W związku z tym Komisja uznaje, że wypłata odszkodowania przyznanego powodom przez trybunał stanowi nową pomoc oraz że środek ten może być wprowadzony w życie jedynie, jeżeli Komisja udzieliła na to zezwolenia zgodnie z zasadami pomocy państwa i dopiero po udzieleniu tego zezwolenia.

7.4. Niezgodność z prawem na mocy art. 108 ust. 3 Traktatu

- (141) Odszkodowanie przyznane przez trybunał zostało częściowo wypłacone powodom przez Rumunię dzięki odliczeniu niektórych zobowiązań podatkowych należnych państwu rumuńskiemu ze strony jednego z powodów, S.C. European Food S.A. Ponieważ Rumunia nie zgłosiła tego częściowego wykonania orzeczenia Komisji, środek wprowadzono w życie niezgodnie z prawem z naruszeniem art. 108 ust. 3 Traktatu. Jakikolwiek dalsze wypłacanie odszkodowania przyznanego przez trybunał, bez względu na to czy przez wykonanie czy egzekucję orzeczenia, o istnieniu którego Komisja nie wie lub które może wystąpić po przyjęciu niniejszej decyzji, stanowiłoby również, z tych samych powodów, naruszenie zobowiązania Rumunii do przestrzegania art. 108 ust. 3 Traktatu.

7.5. Zgodność z rynkiem wewnętrznym

- (142) Komisja zwraca przede wszystkim uwagę na fakt, że przy ocenie zgodności środka z rynkiem wewnętrznym na podstawie art. 107 ust. 2 i art. 107 ust. 3 Traktatu ciężar przeprowadzenia dowodu spoczywa głównie na państwie członkowskim⁽⁸⁵⁾. W tym kontekście Komisja przypomina również, że środka pomocy państwa nie można uznać za zgodny z rynkiem wewnętrznym, jeżeli wiąże się nierozdzielnie z naruszeniem innych szczegółowych przepisów Traktatu⁽⁸⁶⁾. Obecnie Rumunia nie przedstawiła żadnych argumentów, które mogłyby uzasadnić stosowanie środka na podstawie art. 107 ust. 2 i art. 107 ust. 3 Traktatu. Dla zapewnienia kompletności informacji Komisja uznaje jednak za stosowne dokonanie oceny zgodności z urzędu.
- (143) Powodowie utrzymują, że środek stanowi pomoc regionalną zgodną z rynkiem wewnętrznym. Zgodnie z art. 107 ust. 3 lit. a) i art. 107 ust. 3 lit. c) Traktatu Komisja może uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa przeznaczoną na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu pewnych obszarów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji w obrębie Unii. Warunki, na podstawie których pomoc przeznaczoną na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu można uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym, określono w wytycznych w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020 („wytyczne w sprawie pomocy regionalnej z 2014 r.”). W motywie 188 tych wytycznych wyjaśniono, że mają one zastosowanie w odniesieniu do oceny zgodności z rynkiem wewnętrznym całej pomocy regionalnej, która ma zostać przyznana po dniu 30 czerwca 2014 r. Oznacza to, że pomoc regionalna przyznana bezprawnie bądź pomoc regionalna, która ma zostać przyznana przed dniem 1 lipca 2014 r., zostanie oceniona zgodnie z wytycznymi w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007–2013⁽⁸⁷⁾ („wytyczne w sprawie pomocy regionalnej z 2007 r.”).
- (144) Jak wyjaśniono w motywie 134, bezwarunkowego prawa do pomocy udzielono powodom w momencie wydania w dniu 11 grudnia 2013 r. orzeczenia, które w połączeniu z przepisami rumuńskiego prawa krajowego nadało mu skutek prawny w krajowym porządku prawnym obowiązującym w Rumunii, to znaczy przed wejściem w życie wytycznych w sprawie pomocy regionalnej z 2014 r. W związku z tym wypłatę odszkodowania przyznaną powodom przez trybunał należy oceniać zgodnie z wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej z 2007 r.
- (145) W przedmiotowych wytycznych Komisja wskazuje, że pomoc regionalna mająca na celu zmniejszenie bieżących wydatków przedsiębiorstwa stanowi pomoc operacyjną i nie zostanie uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym, o ile nie została udzielona w wyjątkowych okolicznościach w celu likwidacji szczególnych ograniczeń, z jakimi mają do czynienia regiony znajdujące się w niekorzystnym położeniu, objętych zakresem stosowania art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu⁽⁸⁸⁾.
- (146) W niniejszej sprawie odszkodowanie przyznane powodom przez trybunał dotyczy strat związanych bezpośrednio z wycofaniem środków zachęty wprowadzonych w ramach EGO nr 24/1998 oraz ma na celu przywrócenie beneficjenta do pozycji, w jakiej znalazłby się „z całym prawdopodobieństwem”, gdyby środki zachęty w ramach EGO nr 24/1998 nie zostały wycofane. W rezultacie wykonanie orzeczenia powoduje przywrócenie takiej sytuacji, w jakiej z całym prawdopodobieństwem powodowie znaleźliby się, gdyby Rumunia nigdy nie uchyliła EGO nr 24/1998. Ponieważ korzyści przyznane w ramach EGO nr 24/1998 związane były ze stałymi kosztami ponoszonymi przez powodów i nie były powiązane z początkową inwestycją, korzyści te stanowiły pomoc operacyjną. W związku z tym przywrócenie beneficjenta do pozycji w jakiej znalazłby się, gdyby środki zachęty w ramach EGO nr 24/1998 nie zostały wycofane, a tym samym zrekompensowanie strat związanych z tym wycofaniem, stanowi pomoc operacyjną. Jak wyjaśniono w motywie 92 i nast. wypłata odszkodowania przyznanego powodom przez trybunał w rzeczywistości obniża z mocą wsteczną koszty operacyjne poniesione przez nich w trakcie prowadzenia ich działalności gospodarczej w normalnych warunkach rynkowych.

⁽⁸⁵⁾ Sprawa T-68/03, Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE przeciwko Komisji, EU:T:2007:253, pkt. 34.

⁽⁸⁶⁾ Sprawa C-225/91 Matra przeciwko Komisji, EU:C:1993:239, pkt. 41.

⁽⁸⁷⁾ Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007–2013 (Dz.U. C 54 z 4.3.2006, s. 13).

⁽⁸⁸⁾ Wytyczne w sprawie pomocy regionalnej z 2007 r., pkt. 76.

- (147) Zgodnie z pkt 76, 77 i 79 wytycznych w sprawie pomocy regionalnej z 2007 r. pomoc operacyjna jest zasadniczo zabroniona i może zostać przyznana jedynie w wyjątkowych przypadkach w regionach, o których mowa w art. 107 ust. 3 lit. a), pod warunkiem że:
- pomoc jest uzasadniona z uwagi na jej wkład w rozwój regionalny (ukierunkowana),
  - jej charakter oraz jej poziom jest proporcjonalny do ograniczeń, które ma złagodzić,
  - ma charakter przejściowy i z upływem czasu ulega ograniczeniu, aż do stopniowego wycofania w chwili, gdy regiony, o których mowa, osiągną poziom rzeczywistej konwergencji z zamożniejszymi obszarami UE,
  - w zasadzie jest przyznawana w odniesieniu do wstępnie określonych wydatków lub kosztów kwalifikowalnych oraz ograniczona do pewnej części tych kosztów,
  - państwo członkowskie zobowiązało się do przestrzegania szczegółowych zasad sprawozdawczości, jak określono w pkt 83 wytycznych w sprawie pomocy regionalnej z 2007 r.
- (148) Działalność gospodarcza, która korzysta z wykonania orzeczenia, jest prowadzona na obszarze wchodzącym w zakres art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, zgodnie z ustaleniami Komisji w decyzji w sprawie mapy pomocy regionalnej dla Rumunii na lata 2007–2013 ⁽⁸⁹⁾ i na lata 2014–2020 ⁽⁹⁰⁾.
- (149) Komisja nie rozumie jednak, w jaki sposób wypłata odszkodowania przyznanego powodom jest uzasadniona w sensie jego wkładu w rozwój regionalny danych obszarów. Pomoc operacyjna wynikająca z tej wypłaty nie ma na celu przyczynienia się do realizacji wspólnego celu dotyczącego równości zgodnie z wymogami art. 107 ust. 3 lit. a) Traktatu, ale służy jedynie zrekompensowaniu beneficjentowi strat poniesionych wskutek uchylecia EGO nr 24/1998 przed jego przewidywaną datą wygaśnięcia. Skutkuje to świadczeniem finansowym na rzecz powodów i nie ma żadnego pozytywnego wpływu na rozwój regionu.
- (150) Nie wystarczy prowadzić działalności gospodarczej na „danym obszarze”, aby założyć, że środek jest proporcjonalny do ograniczeń, które ma złagodzić, ponieważ najpierw należy wykazać, jakie są te ograniczenia, a następnie w jaki sposób utrudniają rozwój danego regionu. W obliczu braku dowodów Komisja nie może określić szczególnych ograniczeń, które środki pomocy miałyby złagodzić.
- (151) Wypłata odszkodowania przyznanego powodom przez trybunał ma charakter przejściowy, ponieważ nie ma skutków po zakończeniu wykonania lub egzekucji orzeczenia. Nie jest ona jednak ograniczona do pewnej części określonych z góry kosztów, ponieważ odszkodowanie to ma na celu zapewnienie pokrycia wszystkich strat poniesionych przez powodów.
- (152) W świetle powyższego Komisja uważa, że wypłata odszkodowania przyznanego powodom przez trybunał nie jest zgodna z wytycznymi w sprawie pomocy regionalnej z 2007 r. i w związku z tym nie można jej uznać za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Ponieważ żadna inna podstawa dla stwierdzenia zgodności nie ma poza tym zastosowania, Komisja uznaje, że środek pomocy jest niezgodny z rynkiem wewnętrznym.

7.6. Wniosek dotyczący oceny środka pomocy

- (153) Z powyższej analizy wynika, że wypłata odszkodowania przyznana powodom przez trybunał jest równoznaczna z przyznaniem niezgodnej z rynkiem wewnętrznym nowej pomocy, która jest niezgodna z Traktatem. Komisja ubolewa, że Rumunia wypłaciła już częściowo to odszkodowanie w postaci odliczenia zobowiązań podatkowych należnych państwu rumuńskiemu ze strony jednego z powodów, S.C. European Food S.A., od części tego odszkodowania, a także w postaci działań podjętych przez wykonawcę wyznaczonego przez sąd.

8. ODZYSKANIE ŚRODKÓW

- (154) Zgodnie z Traktatem i utrwalonym orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej Komisja jest uprawniona do podjęcia decyzji, czy zainteresowane państwo członkowskie musi wycofać lub zmienić formę pomocy w przypadku stwierdzenia niezgodności pomocy państwa z rynkiem wewnętrznym ⁽⁹¹⁾. Z utrwalonego orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości wynika również, że obowiązek nałożony na państwo członkowskie na mocy decyzji Komisji służy zniesieniu pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym w celu przywrócenia wcześniejszego stanu ⁽⁹²⁾. W tym kontekście Trybunał Sprawiedliwości ustalił, że cel ten uznaje się za osiągnięty, jeżeli beneficjent pomocy niezgodnej z prawem dokonał jej zwrotu i utracił korzyść posiadaną względem konkurentów

⁽⁸⁹⁾ Decyzja Komisji w sprawie N 2/07, streszczenie w Dz.U. C 73 z 30.3.2007, s. 15.

⁽⁹⁰⁾ Decyzja Komisji w sprawie SA 38364, streszczenie w Dz.U. C 233 z 18.7.2014, s. 1.

⁽⁹¹⁾ Sprawa C-70/72 Komisja przeciwko Niemcom, EU:C:1973:87, pkt 13.

⁽⁹²⁾ Sprawy połączone C-278/92, C-279/92 i C-280/92 Hiszpania przeciwko Komisji, EU:C:1994:325, pkt 75.

rynkowych, a ponadto została przywrócona sytuacja sprzed wypłaty pomocy⁽⁹³⁾. Zgodnie z przytoczonym orzecznictwem art. 14 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 659/1999 stanowi, że: „w przypadku gdy podjęte zostały decyzje negatywne w sprawach pomocy przyznanej bezprawnie, Komisja podejmuje decyzję, że zainteresowane państwo członkowskie podejmie wszelkie konieczne środki w celu windykacji pomocy od beneficjenta. [...]”.

- (155) Powodowie utrzymują, że mieli uzasadnione oczekiwania, że środki zachęty przyznane w ramach EGO nr 24/1998 są zgodne z prawem i że mogą korzystać z tych środków zachęty do ich planowanego wygaśnięcia w dniu 1 kwietnia 2009 r. Komisja zwraca uwagę w tym względzie, że art. 14 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 659/1999 doprecyzowuje, że „Komisja nie wymaga windykacji pomocy, jeżeli byłoby to sprzeczne z ogólną zasadą prawa [Unii]”. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań za stanowiącą taką ogólną zasadę prawa unijnego. Komisja nie uważa jednak, że powodowie mogą powoływać się na takie uzasadnione oczekiwania.
- (156) Zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, z zastrzeżeniem wyjątkowych okoliczności, przedsiębiorstwa będące beneficjentami pomocy mogą w zasadzie mieć uzasadnione oczekiwania co do prawidłowości pomocy jedynie wtedy, gdy pomoc została przyznana z poszanowaniem procedury przewidzianej w art. 108 ust. 3 Traktatu. W swoim najnowszym orzecznictwie Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uznał, że w przypadku braku wystarczająco precyzyjnych zapewnień wynikających z pozytywnych działań podjętych przez Komisję, która posiada wyłączne kompetencje, aby zezwolić na przyznanie pomocy państwa przez państwa członkowskie Unii, pozwalających wierzyć beneficjentowi, że środek nie stanowi pomocy państwa, żadne wyjątkowe okoliczności nie uzasadniają zastosowania zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań w celu udaremnienia zwrotu pomocy, jeżeli ten środek pomocy nie został zgłoszony Komisji⁽⁹⁴⁾. W istocie zgodnie z utrwalonym orzecznictwem nie można powoływać się na zasadę ochrony uzasadnionych oczekiwań, jeżeli jest ona sprzeczna z konkretnym przepisem prawa unijnego, a działania organu krajowego odpowiedzialnego za stosowanie prawa unijnego, które naruszają to prawo, nie mogą spowodować powstania uzasadnionych oczekiwań podmiotu gospodarczego dotyczących odniesienia korzyści z traktowania, które jest niezgodne z prawem⁽⁹⁵⁾. Należy założyć, że wykazujący należyłą dbałość podmiot gospodarczy jest w stanie ocenić, czy procedura ta była przestrzegana⁽⁹⁶⁾.
- (157) Komisja zwraca uwagę na fakt, że jeżeli chodzi o odszkodowanie przyznane powodom przez trybunał, powodowie nie powinni mieć żadnych wątpliwości co do faktu, że nawet zanim przyznana została im przedmiotowa pomoc w wyniku przyjęcia orzeczenia, które w połączeniu z przepisami rumuńskiego prawa krajowego nadało mu skutek prawny w krajowym porządku prawnym obowiązującym w Rumunii, Komisja uznała, że wypłata tego odszkodowania stanowi pomoc państwa niezgodną z prawem i wspólnym rynkiem. W dniu 20 lipca 2009 r. trybunał został wyraźnie poinformowany o tym stanowisku, a następnie zostało ono przekazane powodom.
- (158) Jeżeli chodzi o roszczenie powodów dotyczące uzasadnionych oczekiwań, że EGO nr 24/1998 jest zgodne z prawem i będzie obowiązywać do 1 kwietnia 2009 r., Komisja przypomina przede wszystkim, że podstawę niniejszej decyzji stanowi wypłata odszkodowania przyznanego powodom przez trybunał, a nie EGO nr 24/1998. W celu zapewnienia kompletności informacji Komisja dodaje jednak, że powodowie nie mogą w zasadny sposób powoływać się na uzasadnione oczekiwanie dotyczące obowiązywania i dalszego istnienia tego programu do dnia 1 kwietnia 2009 r. Jeżeli chodzi o ten program to nie Komisja, ale rumuńska rada ds. konkurencji była, na mocy decyzji rady stowarzyszenia UE–Rumunia nr 4/2000 i rumuńskiej ustawy nr 143/1999 w sprawie pomocy państwa, odpowiedzialna za monitorowanie i udzielanie zezwoleń na przyznanie pomocy państwa przed przystąpieniem Rumunii do Unii. Komisja zauważa w tym kontekście, że EGO nr 24/1998 zostało zgłoszone rumuńskiej radzie ds. konkurencji w świetle zmian planowanych w ramach EGO nr 75/2000 oraz że rumuńska rada ds. konkurencji w swojej decyzji nr 244/2000 z dnia 15 maja 2000 r. uznała, że te środki zachęty stanowią niezgodną z rynkiem wewnętrznym pomoc państwa. Dopiero po przyjęciu tej decyzji w dniu 1 czerwca 2000 r. S.C. European Food S.A otrzymało świadectwo stałego inwestora, dzięki któremu kwalifikowało się ono do otrzymania pomocy państwa na podstawie programu ustanowionego w ramach EGO nr 24/1998, jak wyjaśniono w motywie 133. Nie oznacza to jednak, że pomoc przyznano w tym dniu, jak wyjaśniono w motywie 134.
- (159) Wynika z tego, że w momencie gdy S.C. European Food S.A otrzymało niezgodną z prawem pomoc państwa na podstawie EGO nr 24/1998, co w każdym razie miało miejsce po 1 czerwca 2000 r., musiało być w pełni świadome decyzji rumuńskiej rady ds. konkurencji z dnia 15 maja 2000 r. uznającej środki zachęty w ramach EGO nr 24/1998 za pomoc państwa niezgodną z rynkiem wewnętrznym. Ponadto musiało być ono również świadome istnienia układu europejskiego, który wszedł w życie w dniu 1 stycznia 1995 r., i rumuńskiej ustawy nr 143/1999 w sprawie pomocy państwa, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2000 r., obydwa dokumenty zabraniały Rumunii udzielania pomocy państwa oraz przyznawały rumuńskiej radzie ds. konkurencji prawo do udzielania zezwoleń na przyznanie nowej pomocy państwa. W przypadku braku takiego zezwolenia ze strony rady ds. konkurencji oraz zgodnie z orzecznictwem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, który ma zastosowanie na mocy art. 64 układu europejskiego z 1995 r., art. 1 przepisów wykonawczych do decyzji rady

⁽⁹³⁾ Sprawa C-75/97 Belgia przeciwko Komisji, EU:C:1999:311, pkt 64–65.

⁽⁹⁴⁾ Sprawa C-148/04 Unicredito Italiano, EU:C:2005:774, pkt 104–111.

⁽⁹⁵⁾ Wyrok w sprawie C-217/06 Komisja przeciwko Włochom, EU:C:2007:580, pkt 23 i przytoczone tam orzecznictwo.

⁽⁹⁶⁾ Sprawa C-5/89 Komisja przeciwko Niemcom, EU:C:1990:320, pkt 14.

stowarzyszenia UE-Rumunia nr 4/2000 oraz wspólnotowego dorobku prawnego, S.C. European Food S.A. nie mogło nigdy mieć uzasadnionego oczekiwania, że środki pomocy przyznane w ramach EGO nr 24/1998 stanowiły pomoc państwa zgodną z rynkiem wewnętrznym, bez względu na późniejsze działania podjęte przez rząd Rumunii po przyjęciu decyzji nr 244/2000. Ten sam tok rozumowania stosuje się oczywiście w odniesieniu do Multipack i Starmill, które otrzymały swoje świadectwa stałego inwestora dopiero w dniu 17 maja 2002 r., tj. dwa lata po przyjęciu decyzji nr 244/2000. Dlatego też powodowie nie mogą nawet skutecznie powoływać się na uzasadnione oczekiwanie, że program w ramach EGO nr 24/1998 stanowił zgodną z prawem pomoc państwa, które Komisja uznaje za niemające znaczenia do celów niniejszej decyzji.

- (160) W związku z tym każda wypłata odszkodowania przyznanego powodom przez trybunał musi zostać odzyskana przez Rumunię, ponieważ stanowi niezgodną z prawem i rynkiem wewnętrznym pomoc państwa. Ponieważ pięciu powodów wraz z innymi odnośnymi spółkami EFDG stanowią jedną jednostkę gospodarczą (zob. motyw 91), pięciu powodów wraz z innymi odnośnymi spółkami EFDG ponoszą wspólną odpowiedzialność za spłacenie państwu rumuńskiemu pomocy państwa otrzymanej przez każdego z nich. Zgodnie z art. 14 ust. 2 rozporządzenia (WE) nr 659/1999 pomoc podlegająca windykacji na podstawie decyzji o windykacji obejmuje odsetki naliczone według właściwej stopy ustalonej przez Komisję. Odsetki są płatne od dnia, w którym pomoc przyznana bezprawnie została udostępniona beneficjentowi do daty jej windykacji. Artykuł 14 ust. 3 rozporządzenia (WE) nr 659/1999 stanowi, że windykacja zostaje przeprowadzona bezzwłocznie i zgodnie z procedurami przewidzianymi w prawie krajowym zainteresowanego państwa członkowskiego, pod warunkiem że przewidują one bezzwłoczne i skuteczne wykonanie decyzji Komisji. W tym celu oraz w wypadku postępowania przed sądami krajowymi, zainteresowane państwa członkowskie podejmują wszelkie konieczne kroki, jakie dostępne są w ich odpowiednich systemach prawnych, włącznie ze środkami tymczasowymi, bez uszczerbku dla prawa unijnego.
- (161) W tym względzie Komisja zauważa, że Rumunia odliczyła już kwotę 337 492 864 RON (około 76 mln EUR⁽⁹⁷⁾) od zobowiązań podatkowych należnych ze strony jednego z powodów, S.C. European Food S.A. Ponadto Komisja zauważa, że w dniu 5 stycznia 2015 r. wykonawca wyznaczony przez sąd zajął kwotę 36 484 232 RON (około 8,1 mln EUR⁽⁹⁸⁾) na rachunku Ministerstwa Finansów Rumunii, a następnie przekazał 34 004 232 RON (około 7,56 mln EUR) w równych częściach trzem z pięciu powodów, a pozostałą część zatrzymał jako rekompensatę kosztów wykonania. W okresie od dnia 5 lutego 2015 r. do dnia 25 lutego 2015 r. wyznaczony przez sąd wykonawca zajął na rachunkach bankowych Ministerstwa Finansów dodatkowo 9 197 482 RON (około 2 mln EUR)⁽⁹⁹⁾. Co więcej, Komisja odnotowuje, że władze rumuńskie przekazały dobrowolnie kwotę 472 788 675 RON (około 106,5 mln EUR⁽¹⁰⁰⁾) (obejmującą koszty wyznaczonego przez sąd wykonawcy w wysokości 6 028 608 RON) na zablokowany rachunek pięciu powodów. Rumunia musi odzyskać te kwoty wraz z wszystkimi innymi wypłatami na rzecz powodów w ramach realizacji orzeczenia, które miały lub będą miały miejsce. W związku z powyższym Komisja

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

1. Wypłata odszkodowania przyznana powodom przez trybunał arbitrażowy utworzony pod auspicjami Międzynarodowego Centrum Rozstrzygania Sporów Inwestycyjnych (ICSID) w orzeczeniu arbitrażowym z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie nr ARB/05/20 Micula a.o. przeciwko Rumunii⁽¹⁰¹⁾ na rzecz jednej jednostki gospodarczej obejmującej Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. oraz West Leasing S.R.L. stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu, która jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 2

1. Rumunia nie wypłaca żadnej pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym, o której mowa w art. 1, oraz odzyskuje wszelką pomoc niezgodną z rynkiem wewnętrznym, o której mowa w art. 1, która została już wypłacona któremukolwiek podmiotowi wchodzącemu w skład samodzielnej jednostki gospodarczej korzystającej z pomocy w wyniku częściowego wykonania lub egzekucji orzeczenia arbitrażowego z dnia 11 grudnia 2013 r., a także odzyskuje wszelką pomoc wypłaconą któremukolwiek podmiotowi wchodzącemu w skład jednej jednostki gospodarczej korzystającej z tej pomocy w wyniku dalszego wykonywania orzeczenia arbitrażowego z dnia 11 grudnia 2013 r., o której Komisja nie wie lub która została wypłacona po dacie przyjęcia niniejszej decyzji.

2. Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. oraz West Leasing S.R.L. ponoszą wspólną odpowiedzialność za spłatę pomocy państwa otrzymanej przez którekolwiek z nich.

⁽⁹⁷⁾ Zob. przypis 7.

⁽⁹⁸⁾ Zob. przypis 38.

⁽⁹⁹⁾ Zob. przypis 38.

⁽¹⁰⁰⁾ Zob. przypis 40.

⁽¹⁰¹⁾ Sprawa ICSID nr ARB/05/20, Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRI, SC Multipack SRL przeciwko Rumunii, ostateczne orzeczenie z dnia 11 grudnia 2013 r.

3. Kwoty podlegające odzyskaniu są to kwoty wynikające z wykonania lub egzekucji orzeczenia z dnia 11 grudnia 2013 r. (kwota główna i odsetki).
4. Do kwot podlegających zwrotowi dolicza się odsetki za cały okres, począwszy od dnia, w którym pomoc została przekazana do dyspozycji beneficjentów, do dnia jej faktycznego odzyskania.
5. Rumunia przedstawia dokładne daty przekazania pomocy udzielonej przez państwo do dyspozycji odpowiednich beneficjentów.
6. Odsetki nalicza się narastająco zgodnie z przepisami rozdziału V rozporządzenia Komisji (WE) nr 794/2004 ⁽¹⁰²⁾.
7. Rumunia zapewnia niedokonywanie żadnych dalszych wypłat pomocy, o której mowa w art. 1, ze skutkiem od dnia przyjęcia niniejszej decyzji.

Artykuł 3

1. Odzyskanie pomocy, o której mowa w art. 1, odbywa się w sposób bezzwłoczny i skuteczny.
2. Rumunia zapewnia wykonanie niniejszej decyzji w terminie czterech miesięcy od daty jej notyfikacji.

Artykuł 4

1. W terminie dwóch miesięcy od daty notyfikacji niniejszej decyzji Rumunia przekazuje następujące informacje:
  - a) łączną kwotę pomocy otrzymanej przez każdy podmiot, o którym mowa w art. 1 niniejszej decyzji;
  - b) szczegółowy opis środków już podjętych oraz środków planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji;
  - c) dokumenty potwierdzające, że beneficjentom nakazano zwrot pomocy.
2. Do momentu całkowitego odzyskania pomocy, o której mowa w art. 1, Rumunia na bieżąco informuje Komisję o kolejnych środkach podejmowanych na szczeblu krajowym w celu wykonania niniejszej decyzji. Na wniosek Komisji Rumunia bezzwłocznie przedstawia informacje o środkach już podjętych oraz środkach planowanych w celu wykonania niniejszej decyzji. Rumunia dostarcza również szczegółowe informacje o kwocie pomocy oraz odsetkach już odzyskanych od beneficjentów.

Artykuł 5

Niniejsza decyzja skierowana jest do Rumunii.

Sporządzono w Brukseli dnia 30 marca 2015 r.

W imieniu Komisji
Margrethe VESTAGER
Członek Komisji

⁽¹⁰²⁾ Rozporządzenie Komisji (WE) nr 794/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 140 z 30.4.2004, s. 1).